كىتاب تور بېكىتى
www.turkitap.com

交通工具好厉害
قاتناش قوراللىرى ھەقىقەتەن قالتىس

身边的科学
ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم-پەن

农田里的大家伙

NONGTIAN LI DE DAJIAHUO

ئېتىزلىقتىكى ھەمراھلار

蓝灯童画 编绘
تۈزگۈچى ۋە رەسىمىنى سىزغۇچى: لەندېڭ بالىلار سىزمىلىرى
艾科拜尔·伊米提 译
تەرجىمە قىلغۇچى: ئەكبەر ھېمىت

新疆人民出版社
شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
新疆科学技术出版社
شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى

www.uyghurkitap.com

身边的科学

ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم - پەن

农田里的大家伙

ئېتىزلىقتىكى ھەمراھلار

蓝灯童画　编绘
艾科拜尔·伊米提　译

تۈزگۈچى ۋە رەسىمنى سىزغۇچى: لەندېڭ باللار سىزمىلىرى
تەرجىمە قىلغۇچى: ئەكبەر ھېمىت

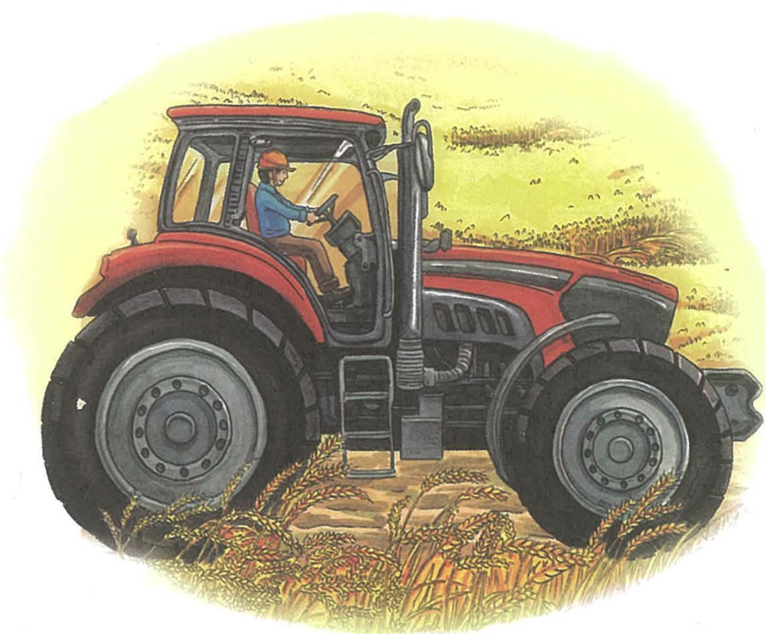

新疆人民出版总社　شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
新疆科学技术出版社　شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

农田里的大家伙：汉文、维吾尔文 / 蓝灯童画编绘；艾科拜尔·伊米提译. — 乌鲁木齐：新疆科学技术出版社，2021.5

（身边的科学）

ISBN 978-7-5466-4886-6

Ⅰ.①农… Ⅱ.①蓝…②艾… Ⅲ.①农用运输车—儿童读物—汉、维 Ⅳ.①U469.6-49

中国版本图书馆CIP数据核字（2021）第088585号

选题策划 唐 辉
责任编辑 董兰芳 艾乃力·吉力力
责任校对 高沙丽·努拉力别克 如克也·西里甫
封面设计 杨筱童 蓝灯童画 海米旦·赛达力木
制 版 新疆悦读出版服务公司

身边的科学
农田里的大家伙
（双语版）

出 版 新疆人民出版总社
新疆科学技术出版社
地 址 乌鲁木齐市延安路255号
邮 编 830049
电 话 （0991）2888243 2866319（fax）
经 销 新疆新华书店
印 刷 新疆新华华龙印务有限责任公司
版 次 2021年5月第1版
印 次 2021年5月第1次印刷
开 本 787mm×1 092mm 1/16
印 张 3
字 数 50千字
定 价 20.00元

版权所有，侵权必究
如有印装质量问题，请与本社发行部联系调换

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

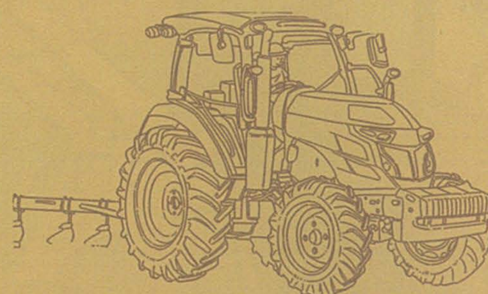

在繁忙的城市道路上，
在蔚蓝的天空中，
在辽阔的大海上，
我们每天都能看到各式各样的交通工具，
它们忙忙碌碌，来来去去，
各自有各自的职责，
那每一种交通工具到底能做什么呢？
又给我们的生活带来什么样的改变呢？
来，跟随我们一起去探索交通工具的世界吧！

بىز ھەركۈنى شەھەرنىڭ ئاۋات يوللىرىدا، كۆپكۆك ئاسماندا، بىپايان دەريا - دېڭىزلاردا ھەر خىل قاتناش ۋاستىلىرىنى كۆرۈپ تۇرىمىز، ئۇلار ناھايىتى ئالدىراش بولۇپ، كېلىپ - كېتىپ تۇرىدۇ، ھەرقايسىسىنىڭ ئۆز مەسئۇلىيىتى بولىدۇ، ئۇنداقتا بۇ قاتناش ۋاستىلىرى زادى نېمىلەرنى قىلىدۇ؟ ئۇلار تۇرمۇشىمىزغا قانداق ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ؟ قېنى كېلىڭ، بىز بىرلىكتە قاتناش ۋاستىلىرى دۇنياسىدا ئىزدىنەيلى!

在整整齐齐的、像方块一样的田野里，我们总会看到一些高大的机械发出突突突的声音，忙忙碌碌地转来转去。

www.uyghurkitap.com

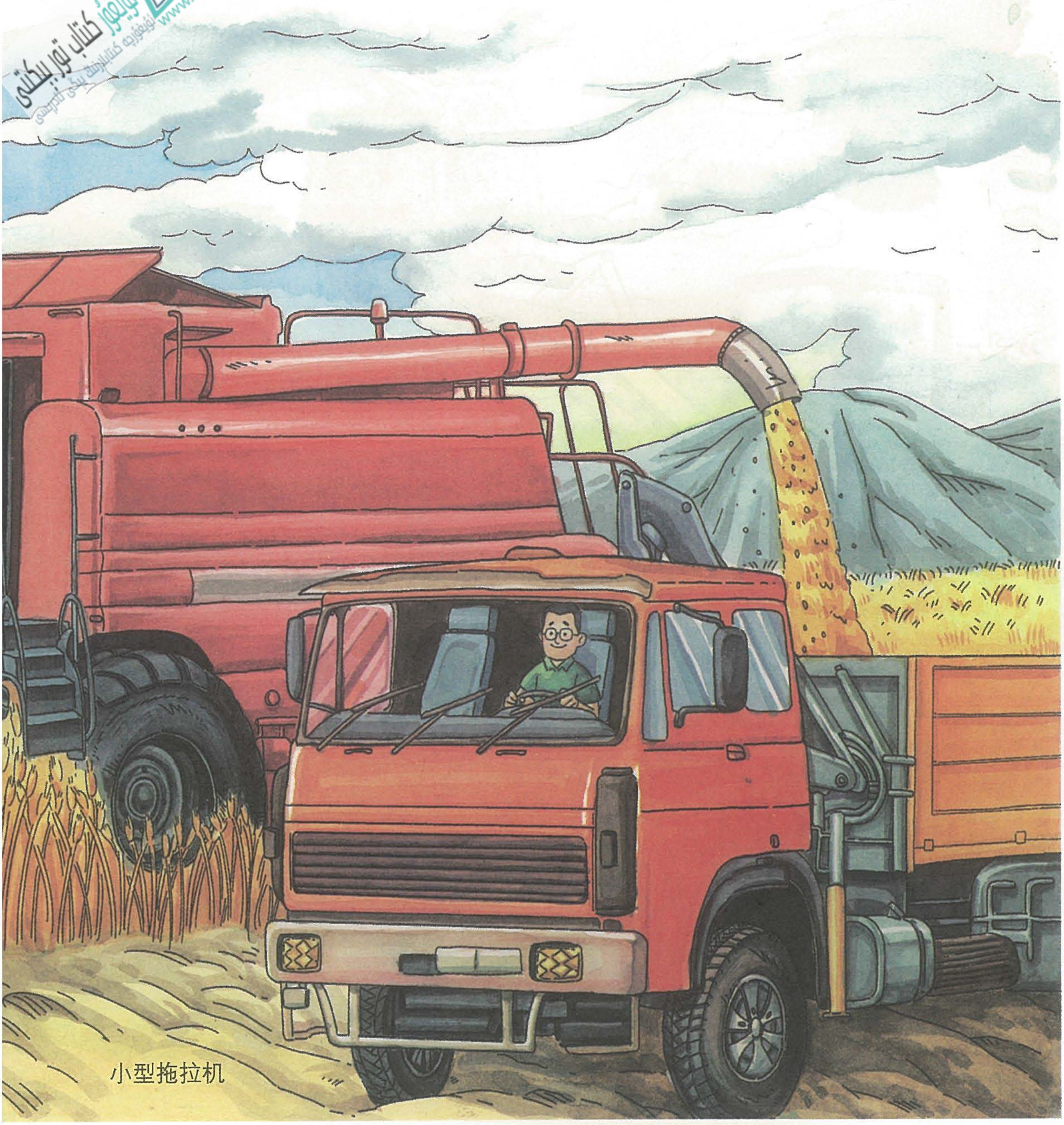

这些田野里的农用机械，看起来特别结实，也特别有力气。

有了它们的帮助，农民伯伯可以更快更好地开垦、耕种、收割田里的农作物。

رەت - رەت، سالا - سالا ئېتىزلاردا ھەمىشە بەزى يوغان ماشىنىلارنىڭ گۈلدۈرلەپ ئا-
ۋاز چىقىرىپ، ئالدىراشلىق بىلەن مەشغۇلات قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرىمىز.

www.uyghurkitap.com

ئېتىزلاردىكى بۇ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى قارىماققا ناھايىتى پۇختا ۋە كۈچلۈك.

ئۇلارنىڭ ياردىمى بولغاچقا دېھقان تاغىلار بوز يەر ئېچىش، تېرىقچىلىق قىلىش ۋە ئېتىزدىكى زىرائەتلەرنى يىغىۋېلىشنى تېخىمۇ تېز ۋە ياخشى قىلالايدىغان بولدى.

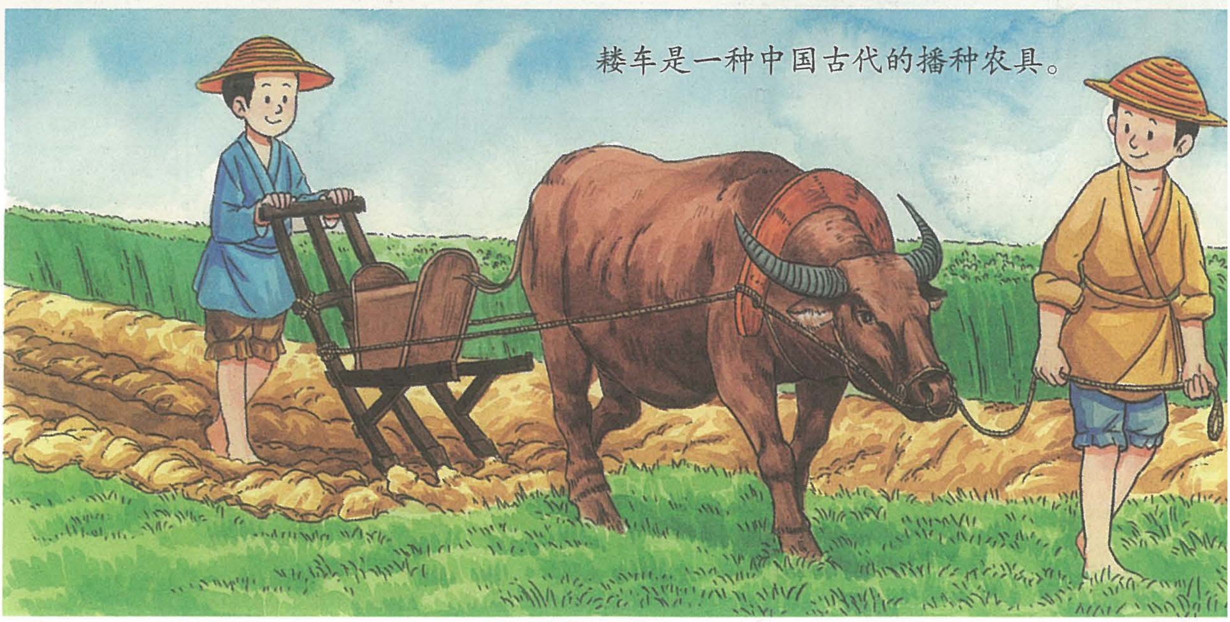

早在100多年前，在我们的田野里，还没有这样的农用机械，那时候在农田里工作的，主要是牛和马。

www.uyghurkitap.com

那时候的人们发明了很多工具套在牛和马的身上，借用动物的力量开垦土地，耕种和运送农作物。等到收获的时候，还得靠人力把农作物收割、脱粒保存起来。

100 نەچچە يىل ئىلگىرى، ئېتىزدا بۈگۈنكىدەك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى يوق بو-
لۇپ، ئۇ چاغلاردا ئېتىزدا ئىشلەيدىغىنى ئاساسلىقى كالا بىلەن ئات ئىدى.

ئۇيغۇر كىتاب تورىبېكىتى
www.uyghurkitap.com

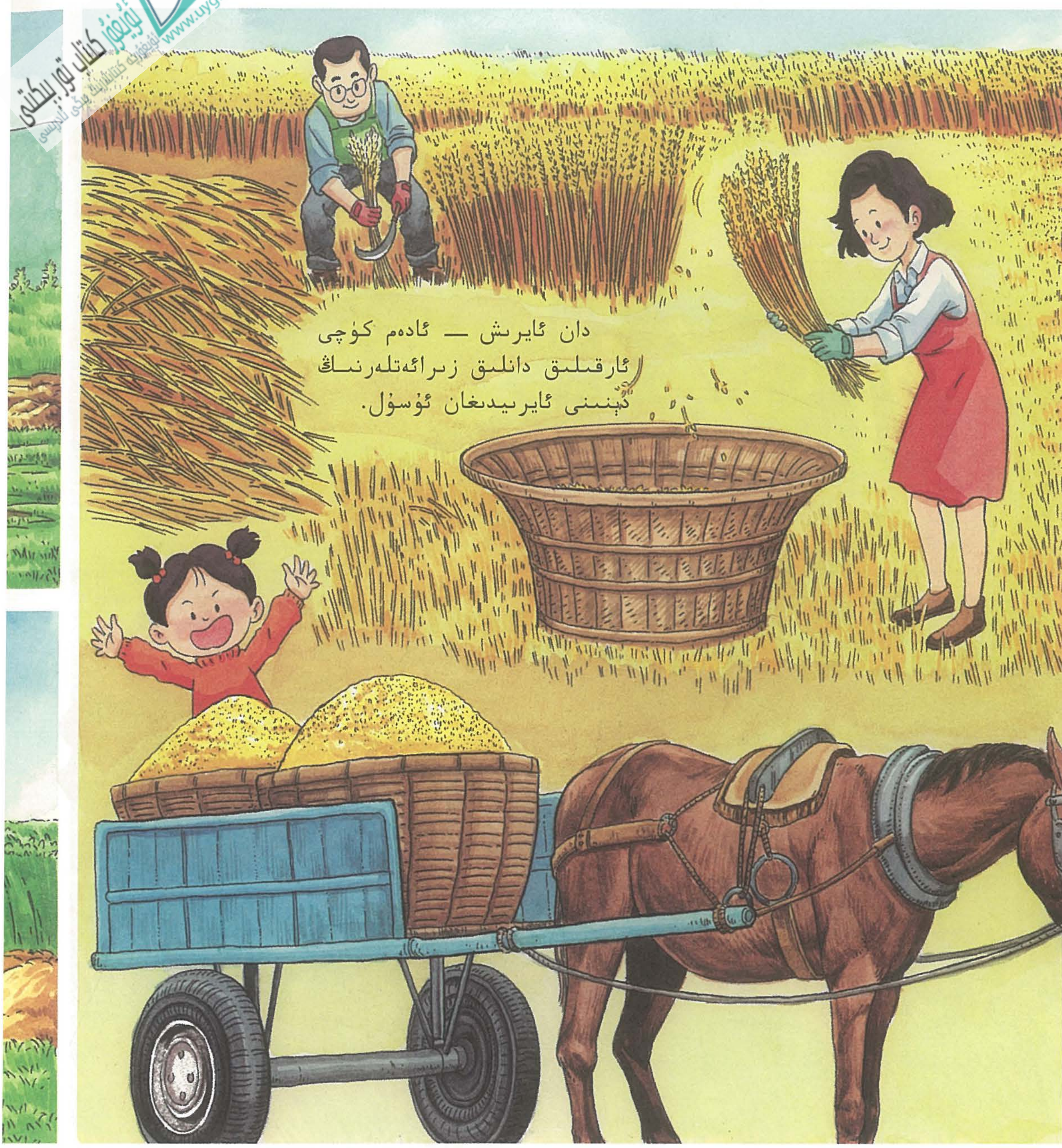

ئۇ چاغلاردا، كىشىلەر كالا ۋە ئاتقا قوشىدىغان نۇرغۇن قوراللارنى كەشىپ قىلغان بولۇپ، ھايۋانلارنىڭ كۈچىدىن پايدىلىنىپ بوز يەر ئاچقان، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنى تېرىغان ۋە توشۇغان. ئەمما ھوسۇل ئالىدىغان ۋاقىتتا، يەنىلا ئادەم كۈچىگە تايىنىپ زىرائەتلەرنى ئورۇپ، دېنىنى ئايرىپ، ساقلىغان.

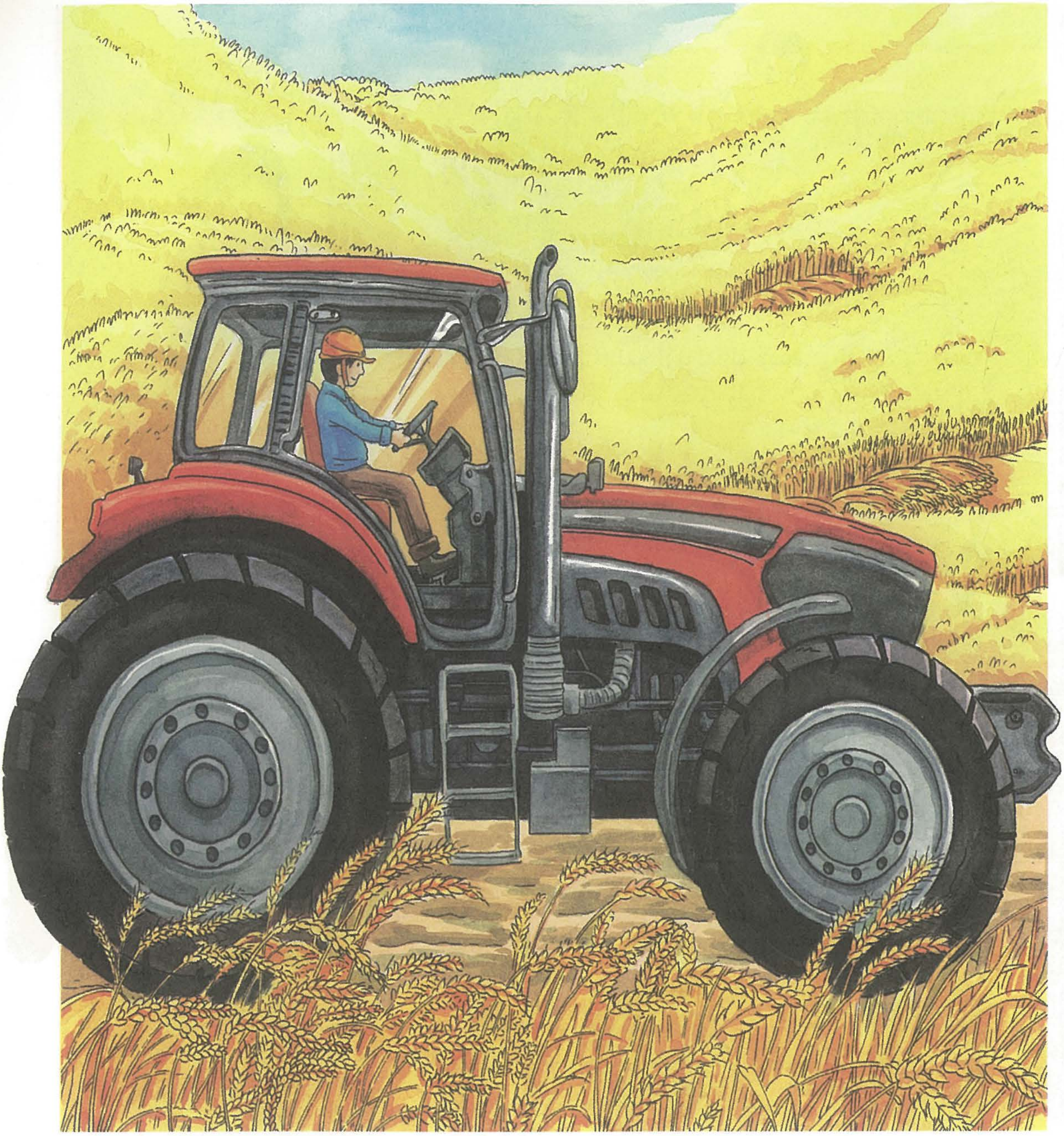

现在我们不需要麻烦牛和马帮忙啦，我们有了万能的农用拖拉机！
就像传统农业使用的牛一样，拖拉机是现代非常重要的农业机械。

www.uyghurkitap.com

拖拉机使用了柴油发动机，它的力气十分巨大。

而且它有巨大的轮子，可以稳稳地走在泥泞的田野中间，完全不会陷下去。

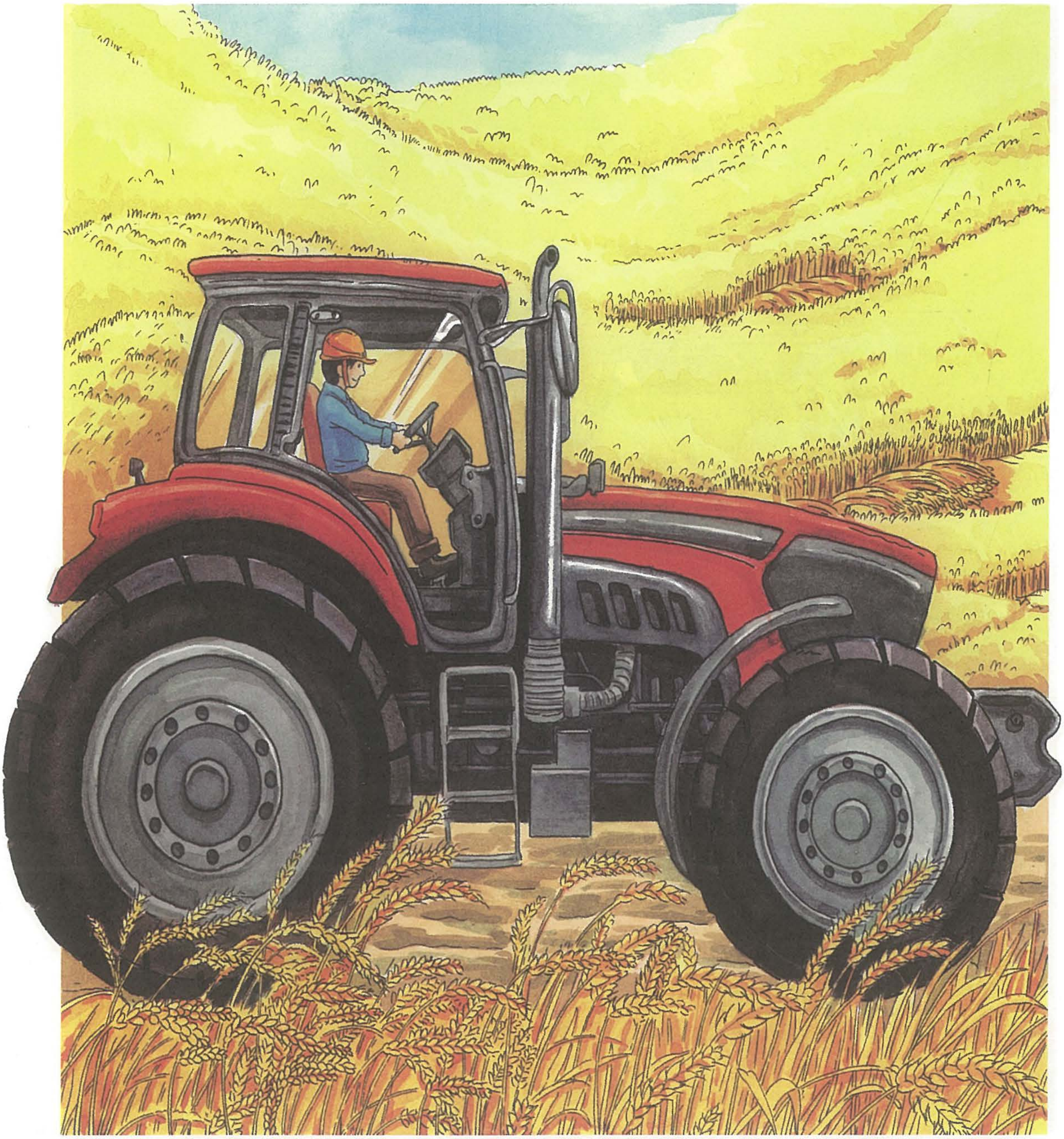

ھازىر بىز كالا بىلەن ئاتنىڭ ياردىمىگە ئېھتىياجلىق ئەمەس، يېزا ئىگىلىكتە ئىشلىتىلىدىغان كۆپ ئىقتىدارلىق تىراكتورلىرىمىز بار!

ئەنئەنىۋى يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان كالىغا ئوخشاش، تىراكتور ھازىرقى زامانىدىكى ئىنتايىن مۇھىم يېزا ئىگىلىك ماشىنىسىدۇر.

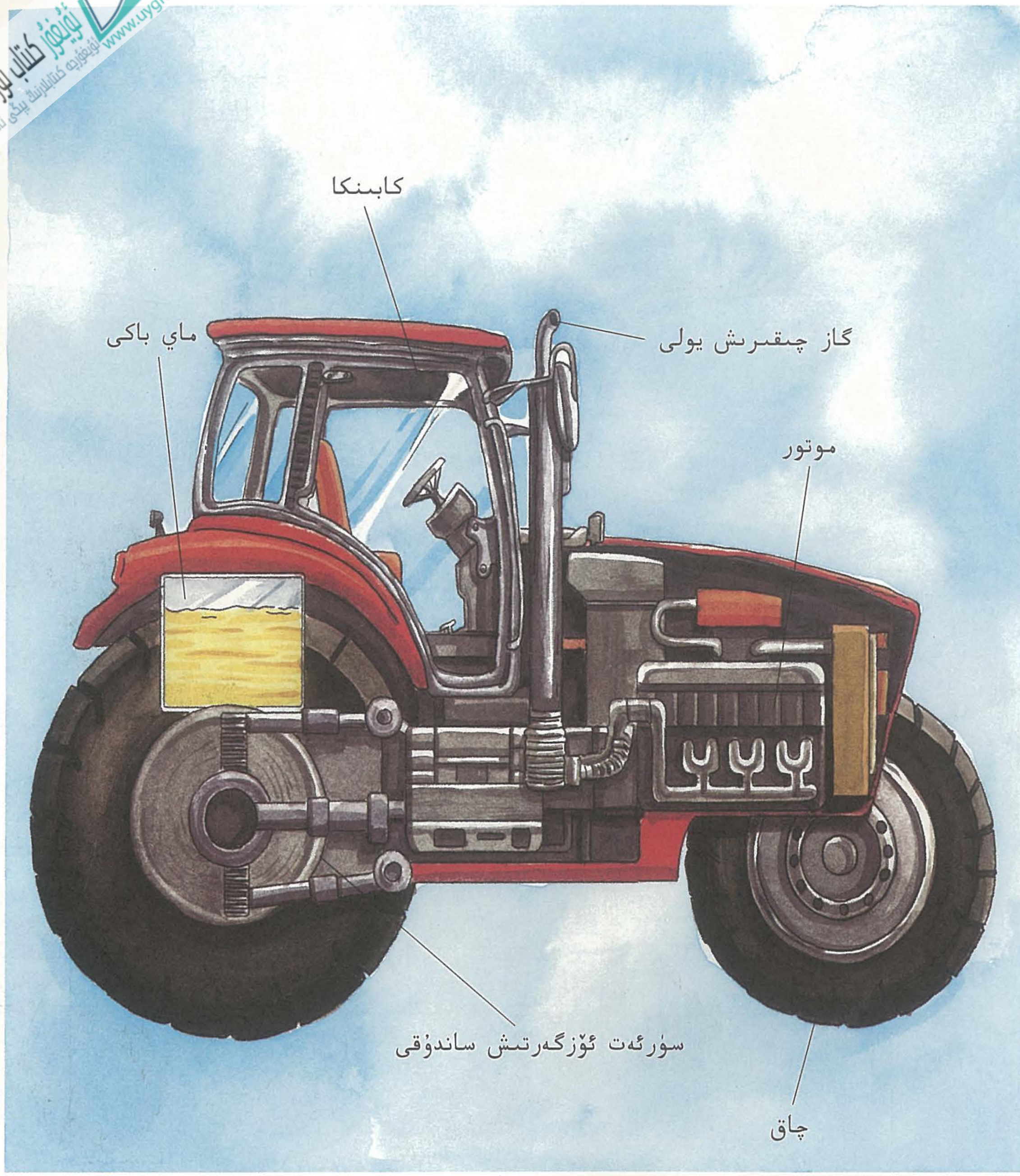

تىراكتورغا دىزېل موتور ئىشلىتىلگەچكە، ئۇنىڭ كۈچى ناھايىتى زور. شۇنداقلا ئۇنىڭ چاقلىرى ناھايىتى يوغان بولغاچقا، پاتقاقلىق ئېتىزلاردىمۇ پېتىپ قالماي مەزمۇت ماڭىدۇ.

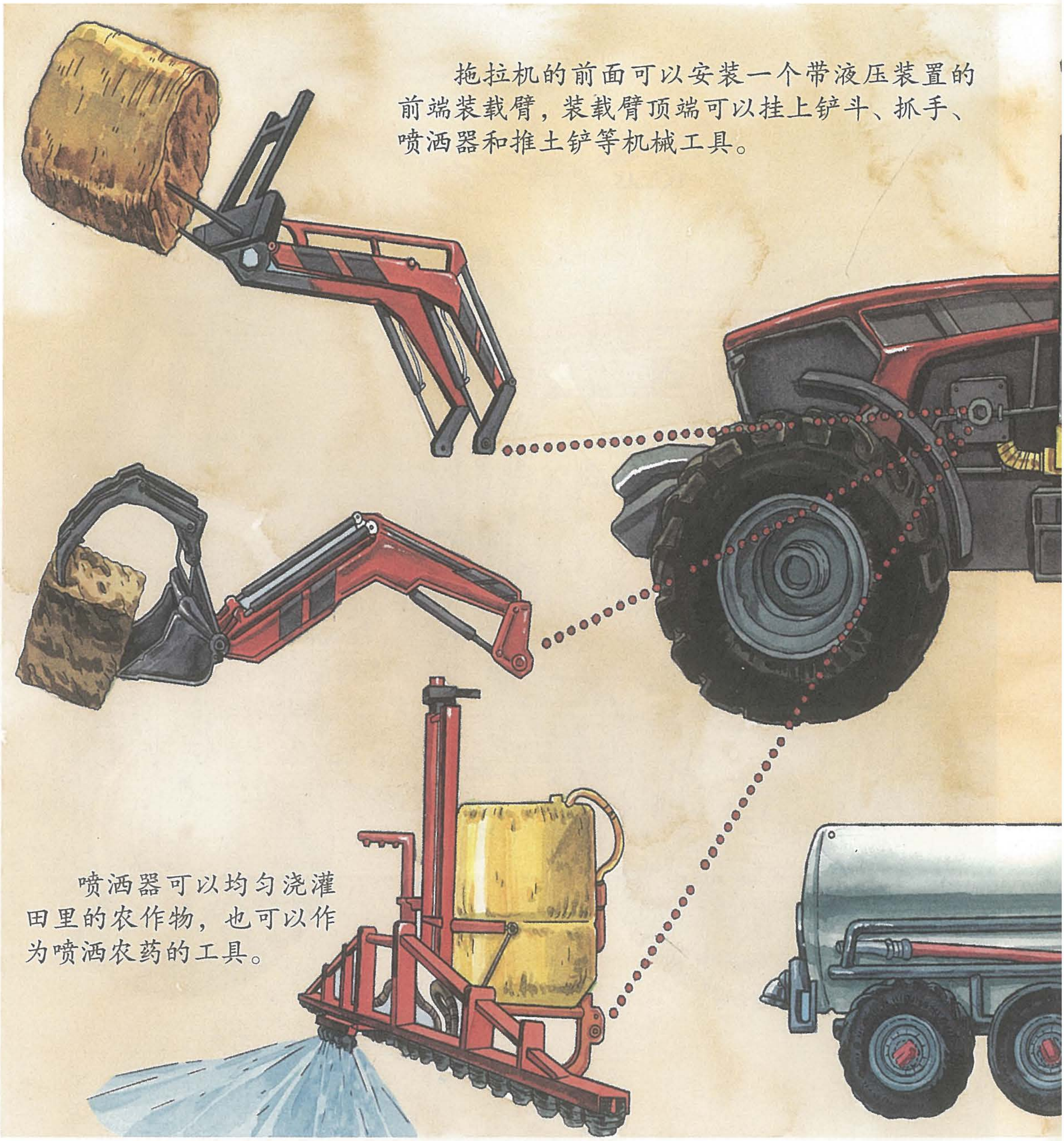

拖拉机是万能农用机械，它前后方都可以自由拆卸和连接各种用途的机械设备。

www.uyghurkitap.com

挖掘机的后端也可以连接翻土用的犁、播种用的播种机、施肥用的施肥机、把植物茎干裹成固定形状的打捆机、运输用的货车厢和马匹运输车厢。

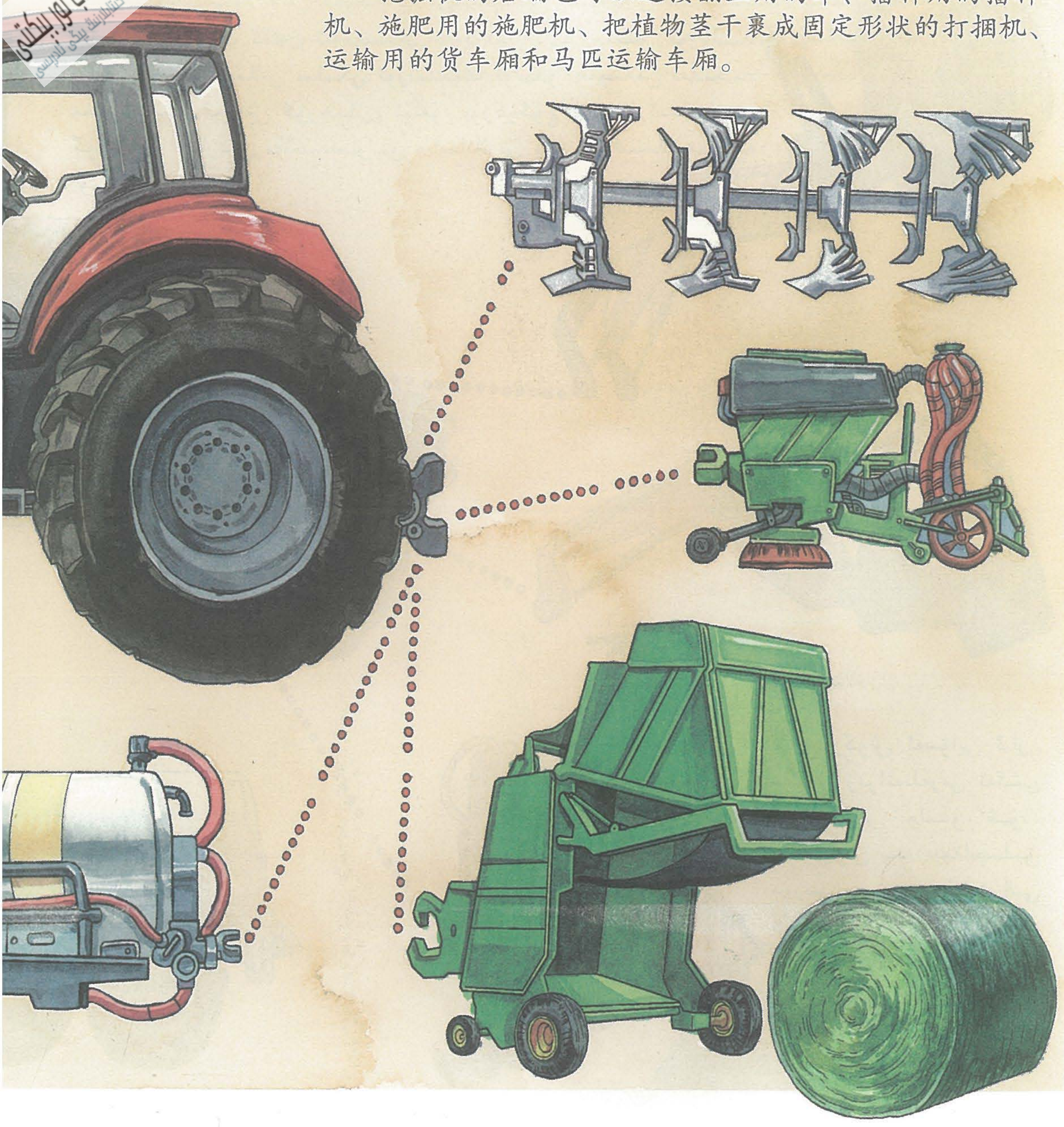

犁地、施肥、播种、收割、运输或者堆垛，万能的拖拉机可以根据我们的需要，随时改变自己的用途。

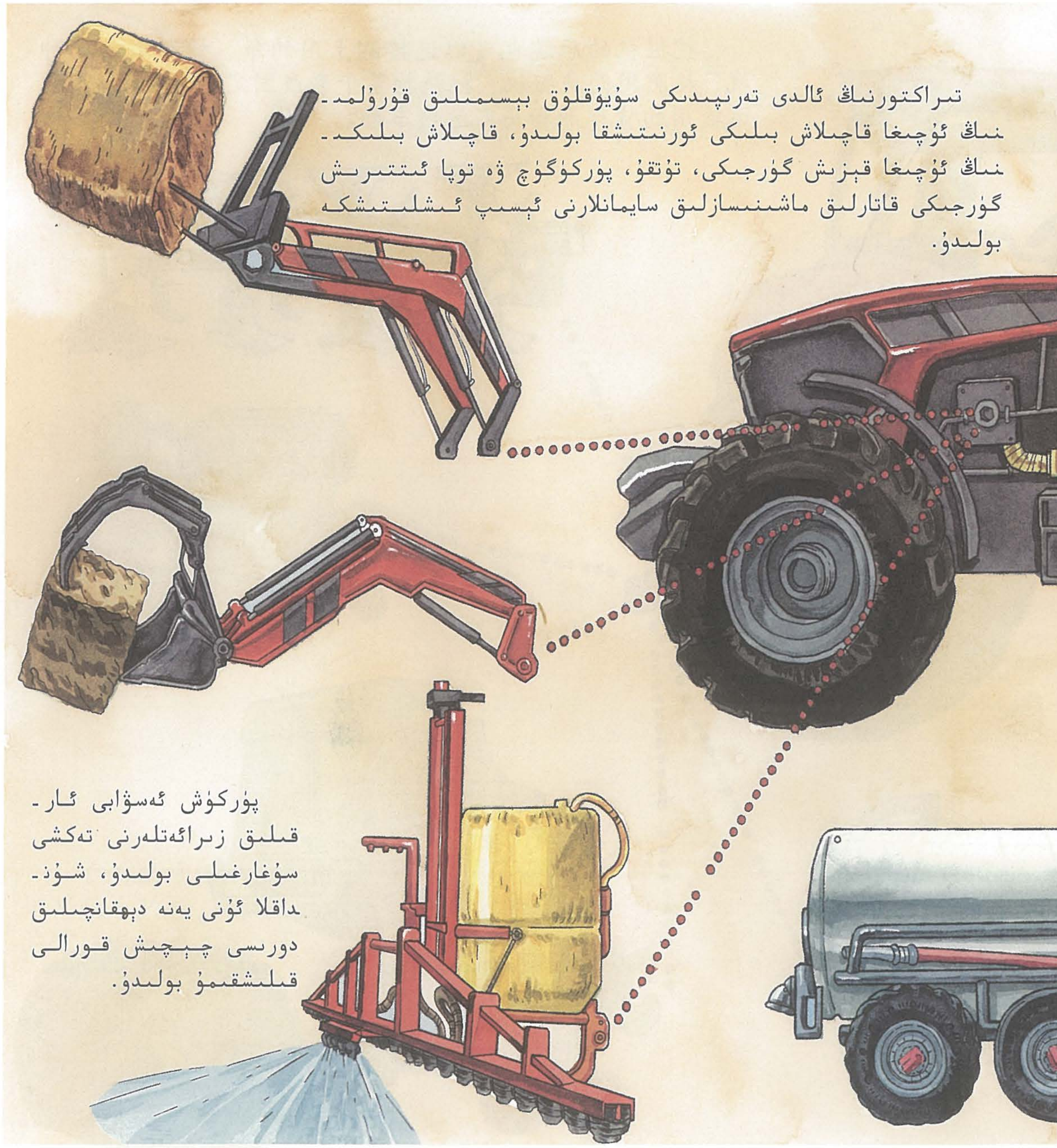

تىراكتور كۆپ ئىقتىدارلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئالدى ۋە ئارقا تەرىپىگە ئىشلىتىلىش ئورنى ھەر خىل بولغان ماشىنىسازلىق ئۈسكۈنىلىرىنى چاتقىلى ۋە ئاجراتقىلى بولىدۇ.

قېزىش ماشىنىسىنىڭ كەينىگە يەر ئاغدۇرۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ساپان، ئۇرۇق سېلىشقا ئىشلىتىلى
دىغان سېيالكا، ئوغۇتلاشقا ئىشلىتىلىدىغان ئوغۇتلاش ماشىنىسى، ئۆسۈملۈكلەرنىڭ غولىنى مۇقىم
كىلدە يۆگەپ كاللەكلەشتۈرىدىغان باغلاش ماشىنىسى ۋە توشۇشتا ئىشلىتىلىدىغان
يۈك ئاپتوموبىلى كوزۇپى ۋە ئات توشۇيدىغان كوزۇپلارنى چېتىشقا بولىدۇ.

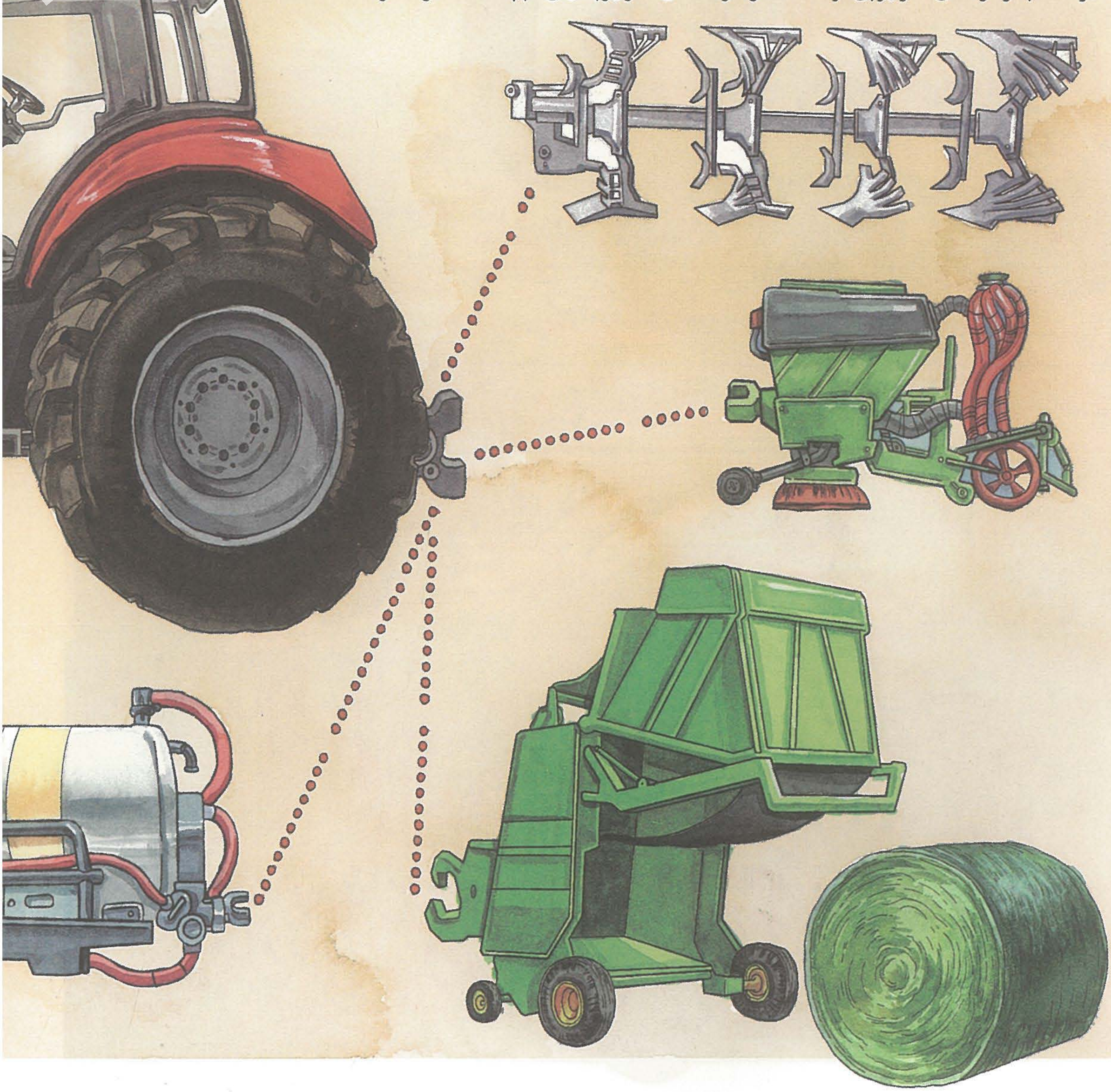

يەر ئاغدۇرۇش، ئوغۇتلاش، تېرىش، ئورۇش، توشۇش ياكى دۆۋىلەش، كۆپ ئىقتىدارلىق
تىراكتور بىزنىڭ ئېھتىياجىمىزغا ئاساسەن، ھەرۋاقىت ئىشلىتىش ئورنىنى ئۆزگەرتەلەي-
دۇ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

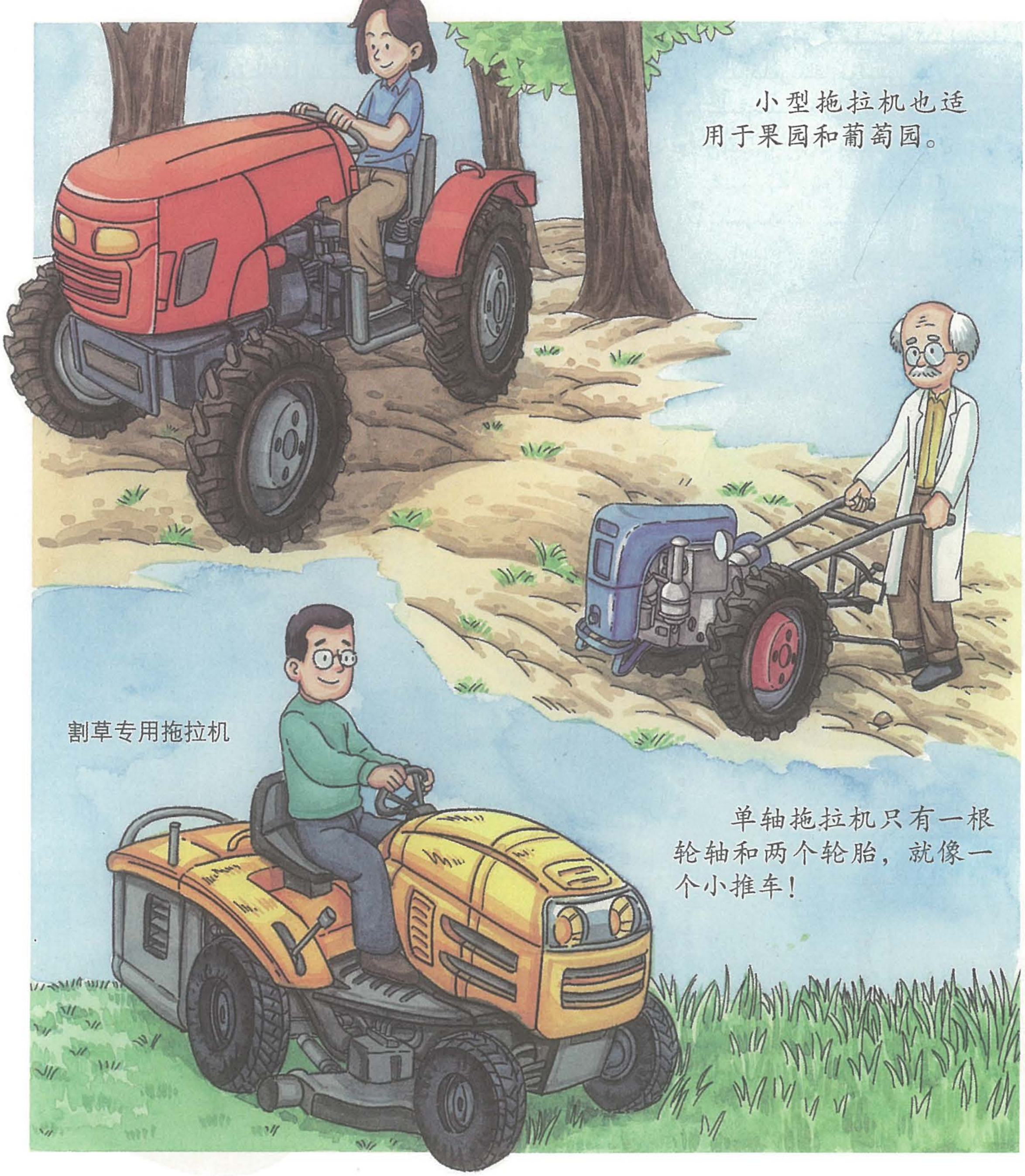

除了在开阔地区应用的大型拖拉机、双轮拖拉机，也有小小的、适合在狭窄或者不规则形状的农田中使用的小型拖拉机。

www.uyghurkitap.com

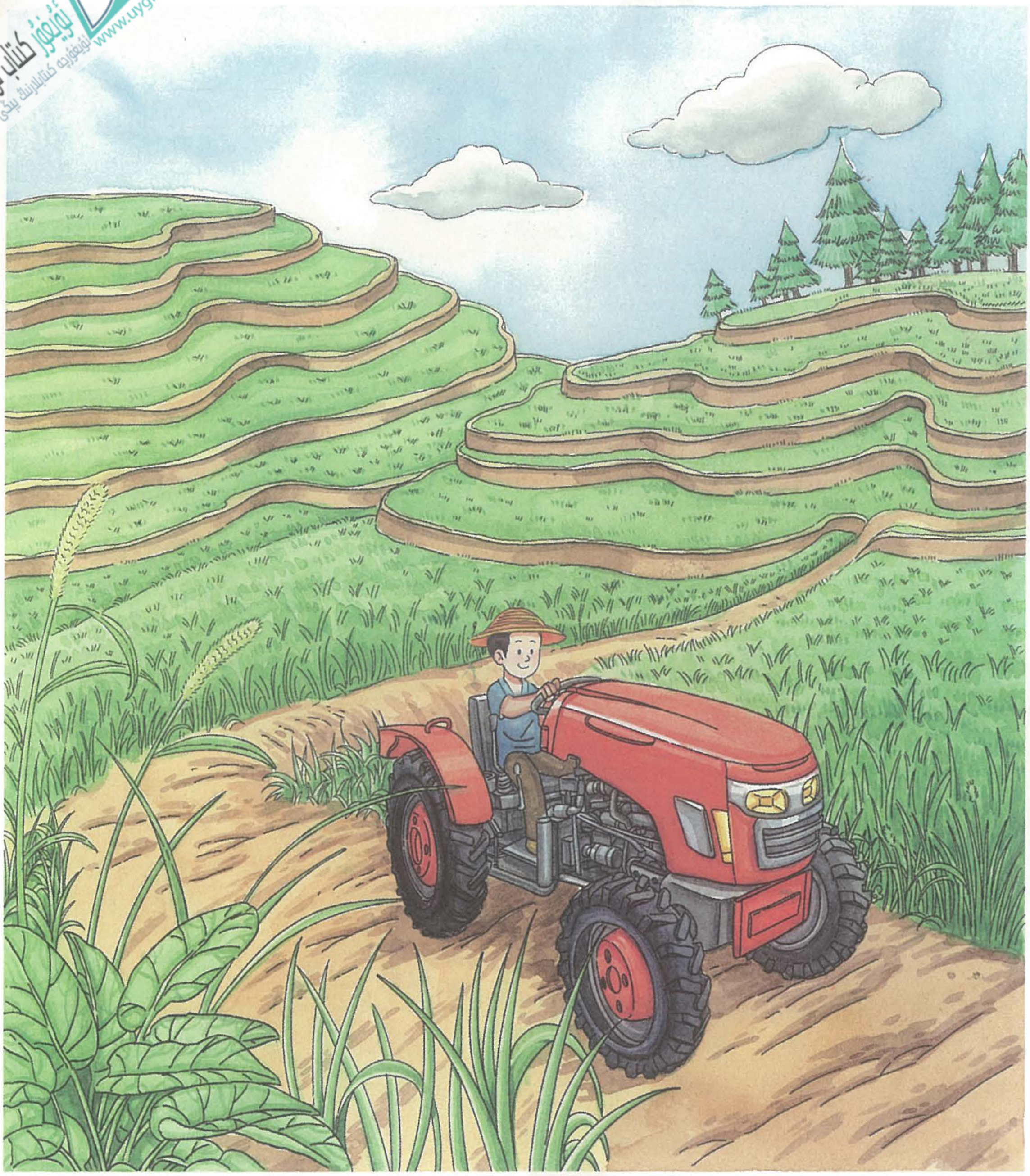

中国的农田地形不够平整，机械化管理程度不太高，使用的大多数是中小型拖拉机。

كەڭرى جايلاردا ئىشلىتىلىدىغان چوڭ تىپتىكى تىراكتور، قوش چاقلىق تىراكتورلار-
دىن باشقا، يەنە تار ياكى رەتسىز ئېتىزلاردا ئىشلىتىشكە ماس كېلىدىغان كىچىك تىپتى-
كى تىراكتورلارمۇ بار.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

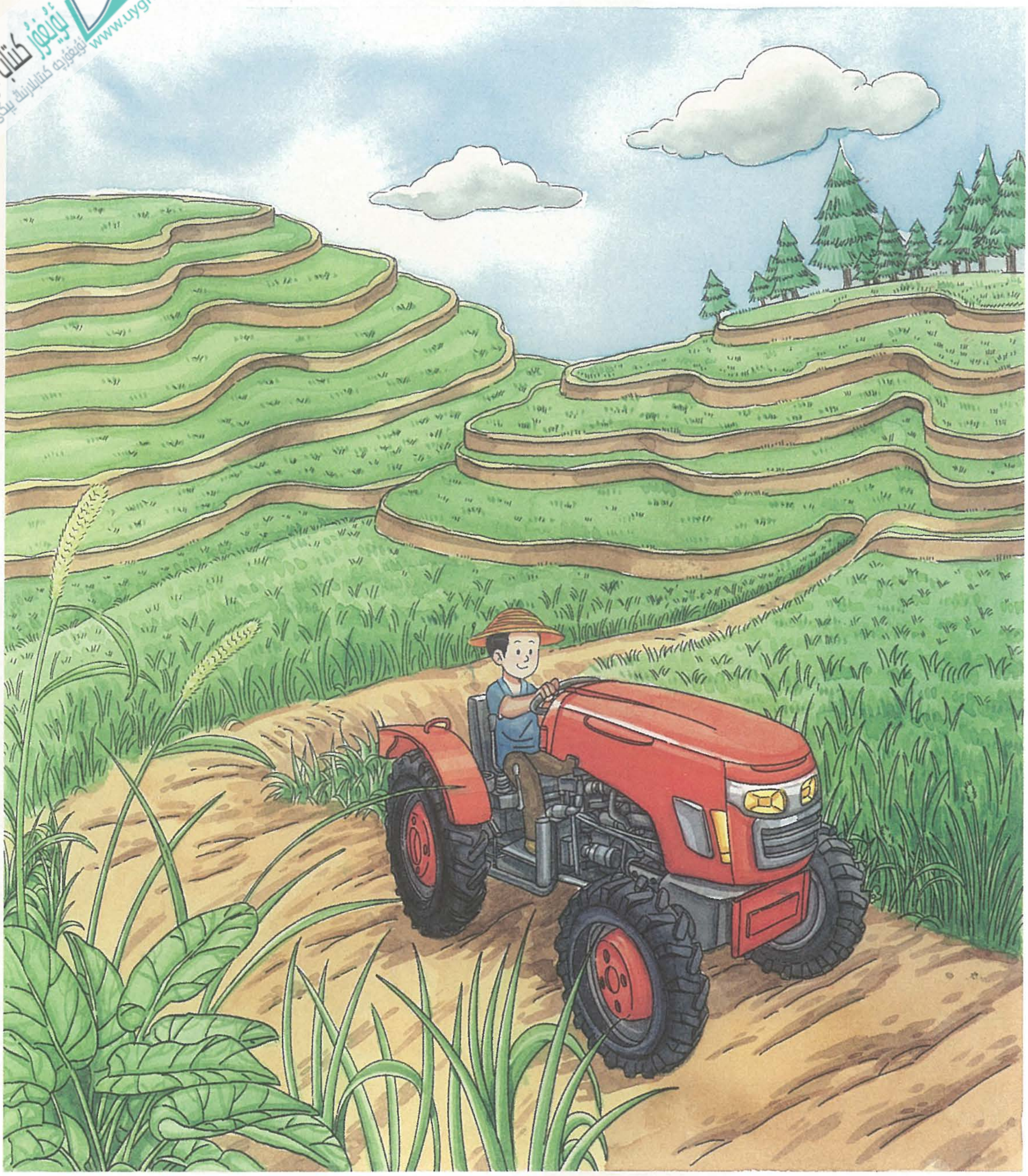

جۇڭگونىڭ ئېتىزلىرى ئېگىز - پەس بولۇپ، ماشىنىلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش دەرىجىسىمۇ ئانچە يۇقىرى بولمىغاچقا، ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى تىراكتورلار كۆپرەك ئىشلىتىلىدۇ.

咔哒咔哒，麦田里有一台巨大的机械，正在一排一排地把田地里成熟的麦子吃进肚子里。这是联合收割机，它能帮农民伯伯收割小麦、大麦、燕麦和水稻等农作物。

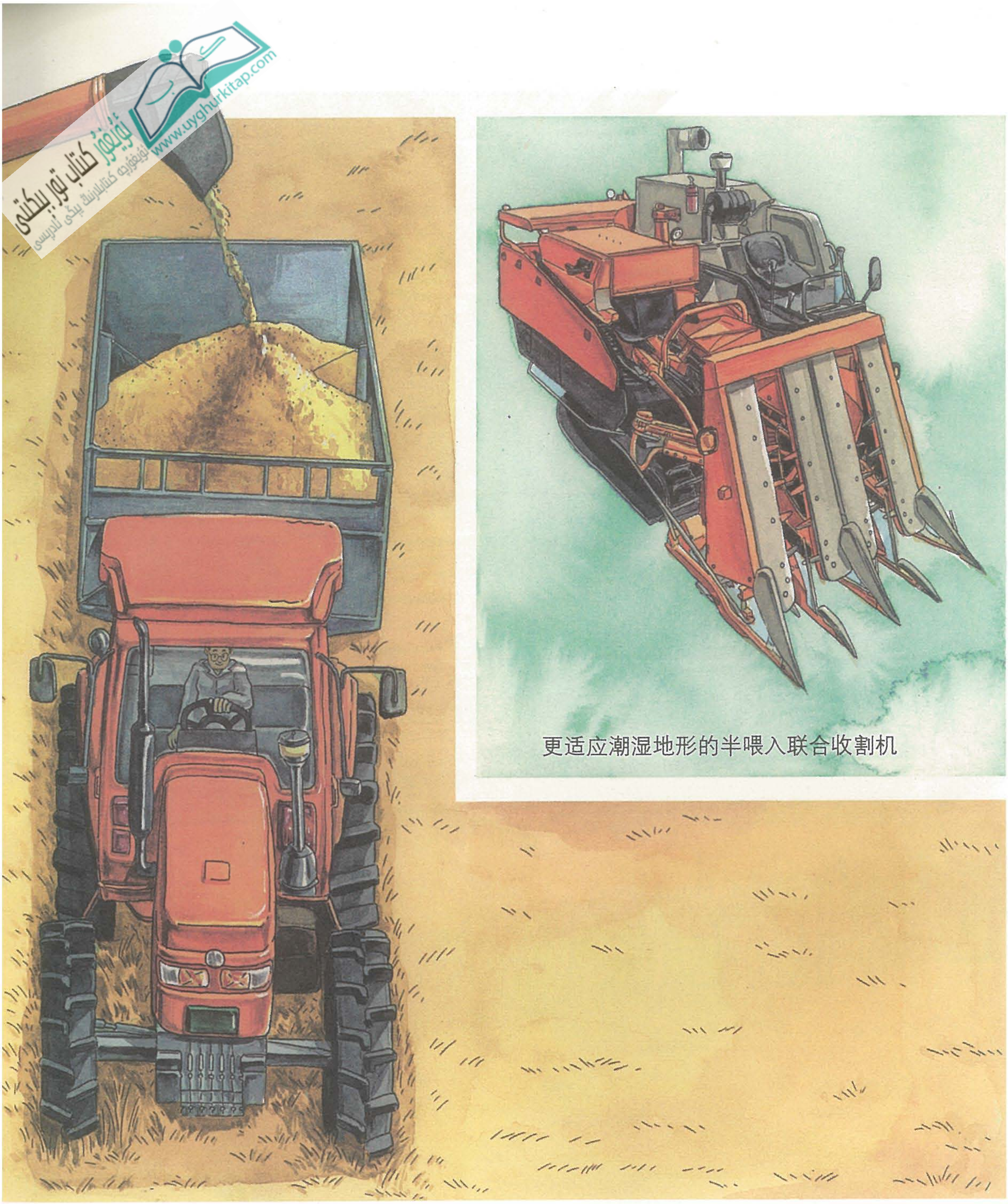

更适应潮湿地形的半喂入联合收割机

联合收割机常常和大拖斗车一起工作，这样它可以随时倾倒收获来的农作物，完全不用停下来休息。

تاراق ـ تۇرۇق، جالاق ـ جۇلۇق... بۇغدايزارلىقتا غايەت زور ماشىنا، سارغىيىپ پىشقان بۇغدايلارنى بىر رەت ـ بىر رەتتىن يىغماقتا. بۇ غايەت زور ماشىنا دەل كومبايىن بولۇپ، دېھقان تاغىلارغا ھەمدەم بولۇپ بۇغداي، ئارپا، سۇلۇ ۋە شال قاتارلىق زىرائەتلەرنى ئورۇپ بېرىدۇ.

www.uyghurkitap.com

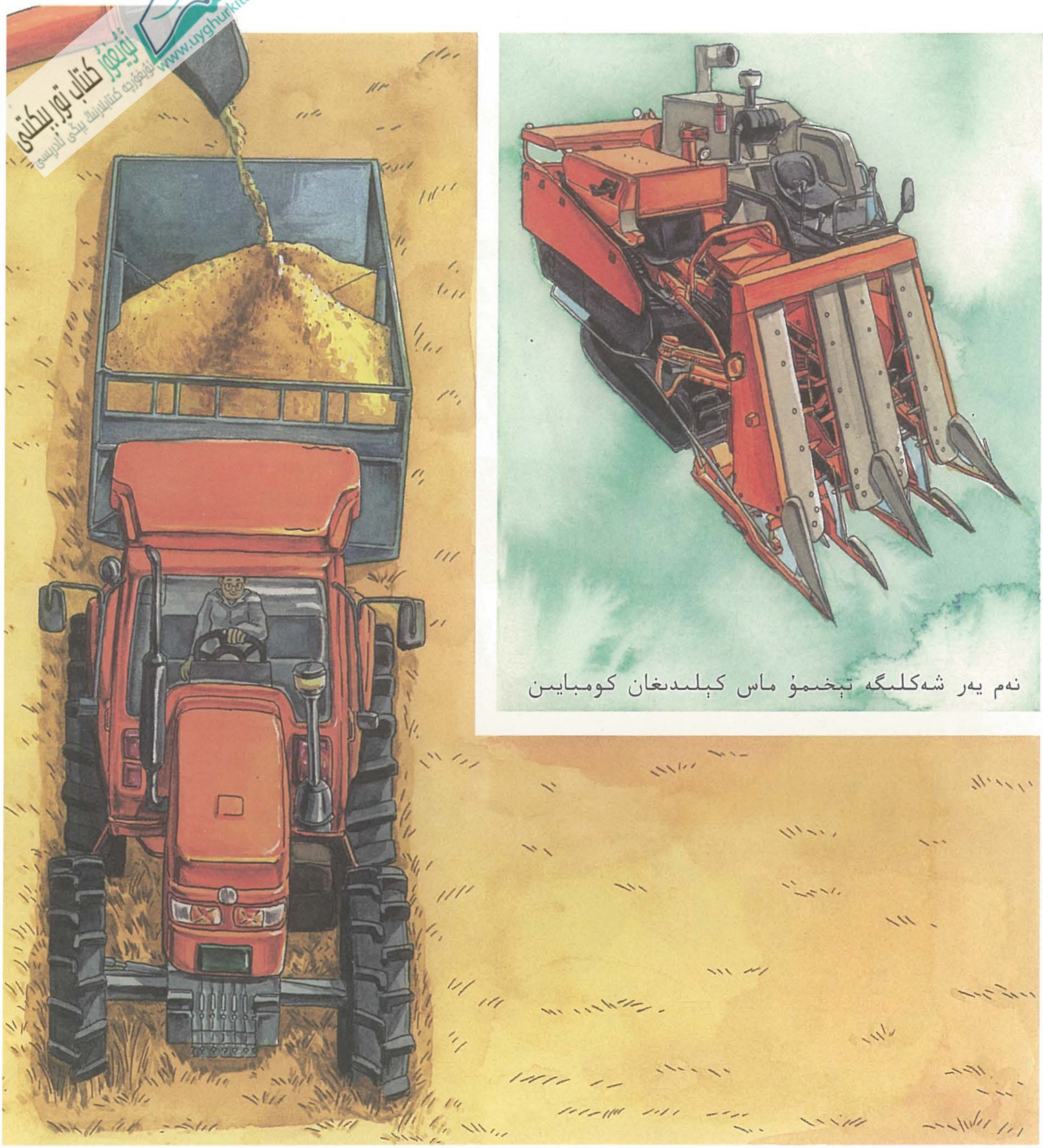

نەم يەر شەكلىگە تېخىمۇ ماس كېلىدىغان كومباين

كومباين چوڭ تېپتىكى سۆرىگۈچى ئاپتوموبىل بىلەن بىللە مەشغۇلات قىلىدۇ، مۇ-
شۇنىڭدىلا يىغىۋېلىنغان زىرائەتلەرنى ھەرۋاقىت سۆرىگۈچى ئاپتوموبىلنىڭ كوزۇپىغا تۆ-
كىدۇ، توختاپ ئارام ئېلىشنىڭ ھاجىتى يوق.

田间的联合收割机是怎样工作的呢?

它看起来就是在不停收割前方的农作物，就像排成一排的农民伯伯一起在麦田里挥舞起了镰刀。

www.uyghurkitap.com

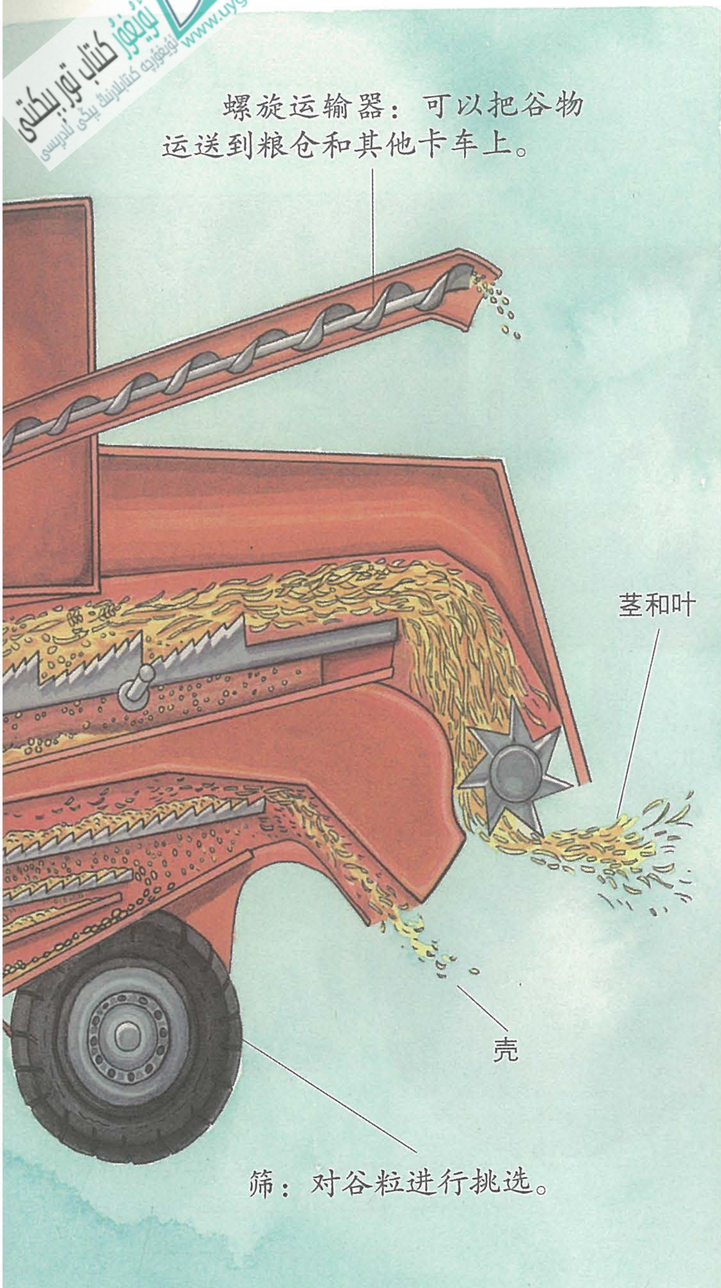

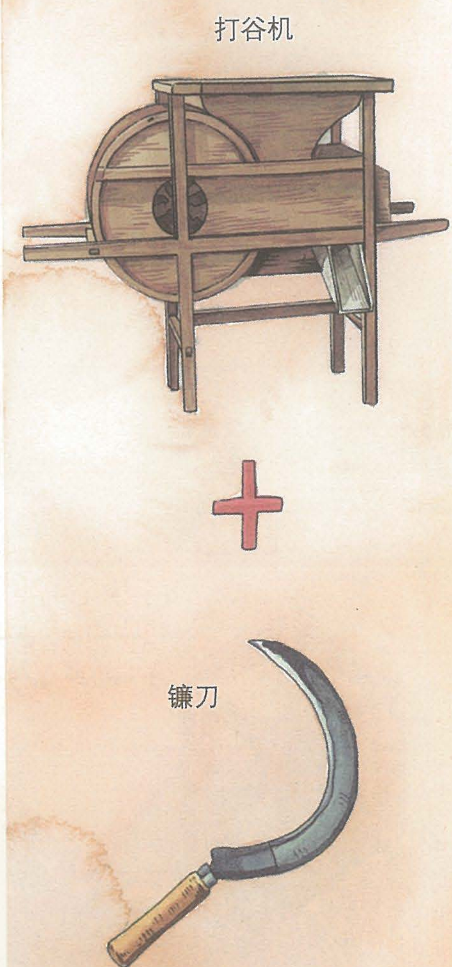

用传统的工具来解释联合收割机的作用，它基本就等于镰刀加上打谷机！

其实联合收割机不只能切断农作物的茎并把它们收割起来，还能像打谷机一样，帮助谷物脱粒。

ئېتىزدىكى كومبايىن قانداق خىزمەت قىلىدۇ؟

ئۇ قارىماققا خۇددى رەت - رەت تىزىلىپ، بۇغدايزارلىقتا ئورغاقلىرىنى ئوينىتىپ، بۇغداي ئورۇۋاتقان دېھقان تاغىلارغا ئوخشاش ئالدى تەرەپتىكى زىرائەتلەرنى توختىماي ئو- رىدۇ.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

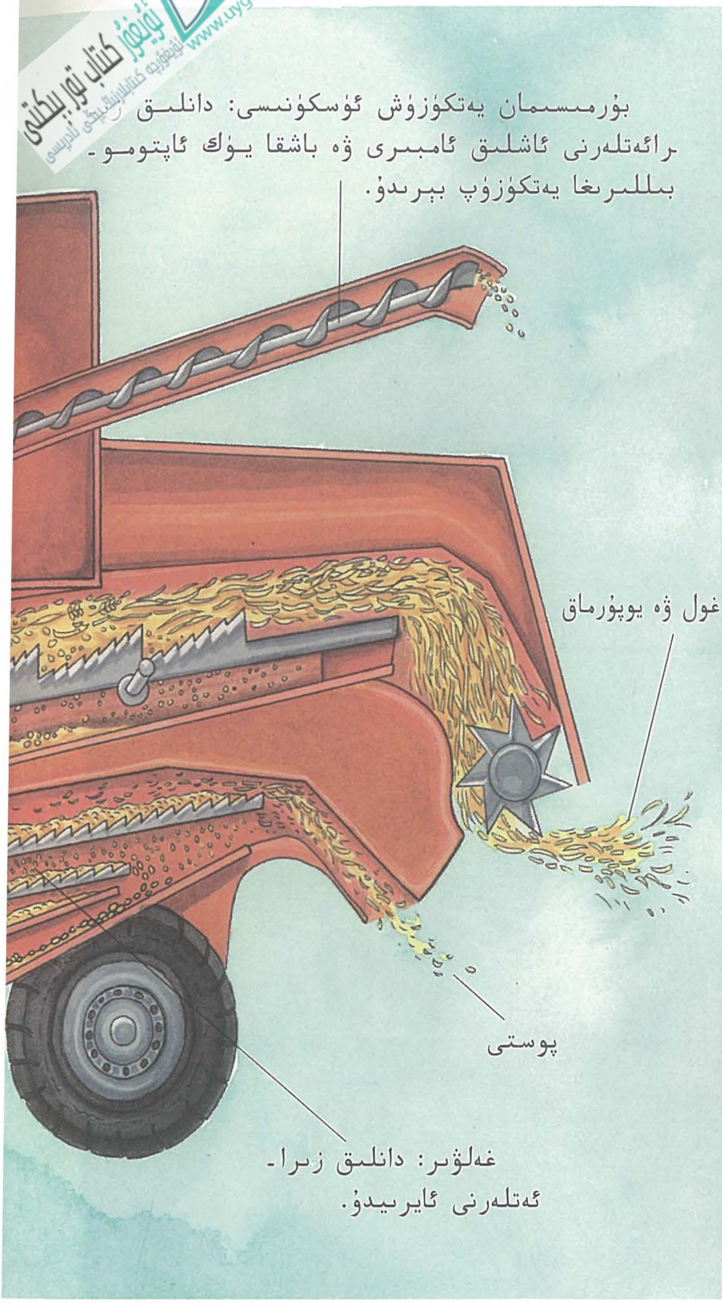

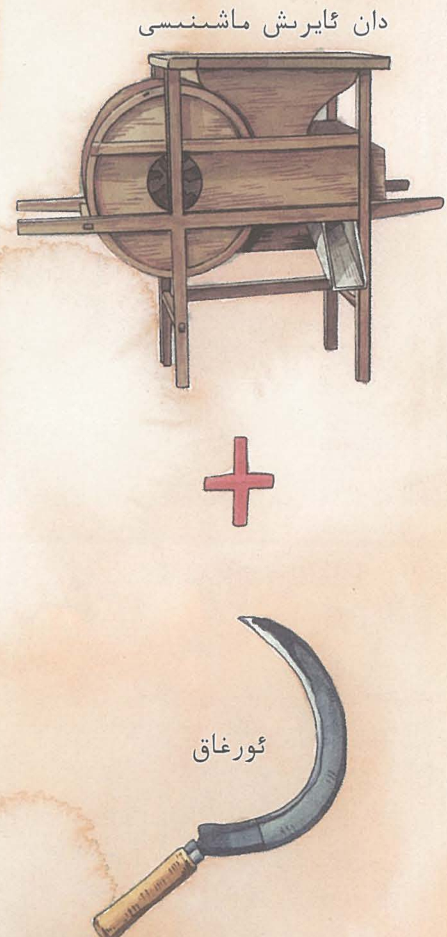

كومبايننىڭ رولىنى ئەنئەنىۋى سايمانلار بىلەن چۈشەندۈرسەك، ئور-غاق بىلەن دان ئايرىش ماشىنىسىنىڭ بىرىكىشىدۇر.

ئەمەلىيەتتە كومباين زىرائەتلەرنى يىغىۋېلىپلا قالماستىن، يەنە دان ئايرىش ماشىنى-سىغا ئوخشاش دانلىق زىرائەتلەرنىڭ دېنىنى ئايرىيدۇ.

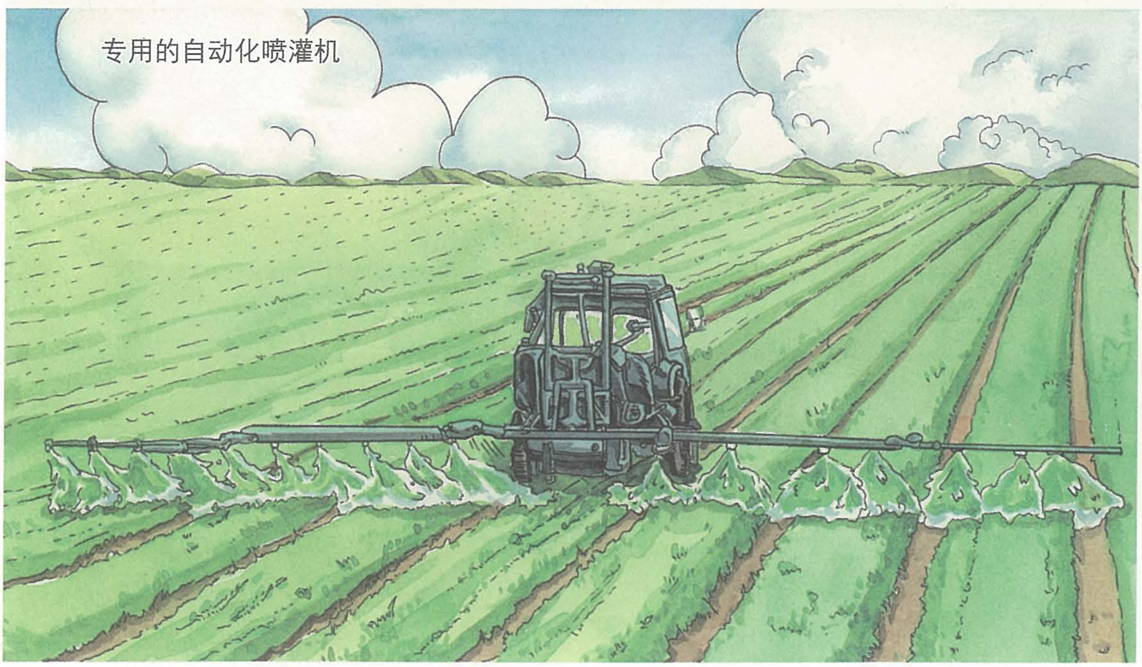

在农作物的生长过程中，为了让农作物保持健康，远离各种虫害，还需要定期施肥、施打农药，这时候就得用上喷灌机啦！

www.uyghurkitap.com

喷灌机可以喷出细密的水雾，均匀地把肥料或农药喷洒在农田里。

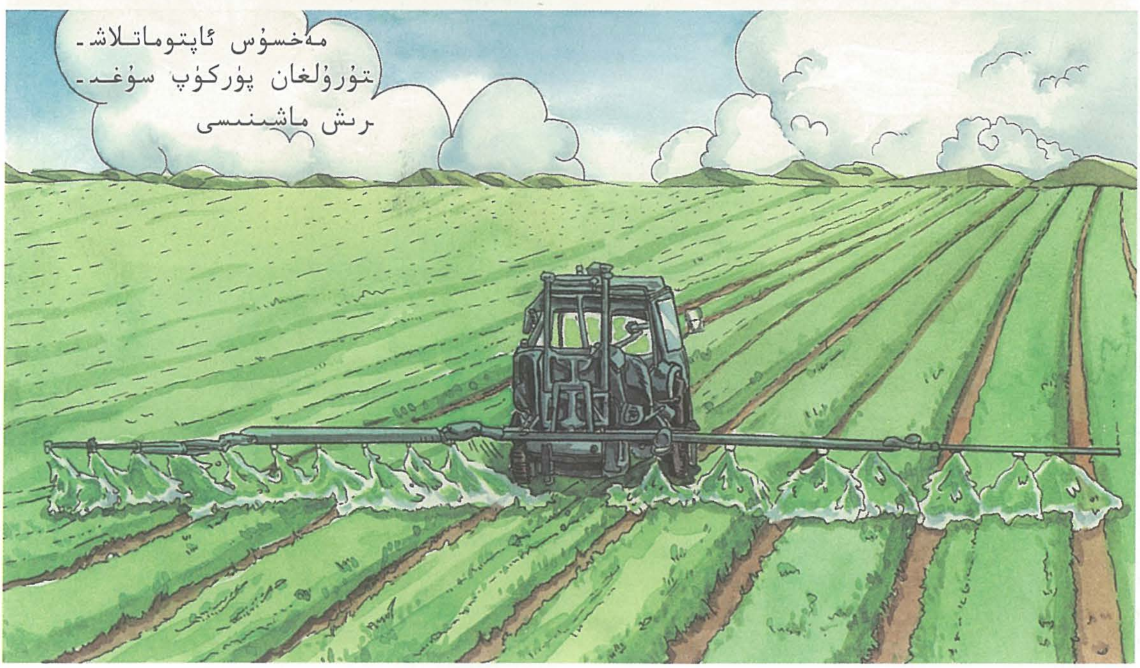

زىرائەتلەر ئۆسۈش جەريانىدا، زىرائەتلەرنىڭ ساغلام بولۇشى ۋە تۇرلۇك هاشارات زىيى-
نىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، يەنە قەرەللىك تۇردە ئوغۇتلاش، زىرائەتلەرگە دېھقانچىلىق دو-
رىسى چېچىشقا توغرا كېلىدۇ، بۇ چاغدا پۇركۇپ سۇغىرىش ماشىنىسى ئىشلىتىلىدۇ!

بەزى چاغلاردا كىچىك تىپتىكى ئايروپىلانلاردىن پايدىلى
نىپ دېھقانچىلىق دورىسى چېچىشقىمۇ بولىدۇ.

پۈركۈپ سۇغىرىش ماشىنىسى ئارقىلىق سۇ پۈركۈپ تۇمانلاشتۇرغىلى، ئوغۇت ياكى
دېھقانچىلىق دورىلىرىنى ئېتىزغا تەكشى پۈركىگىلى بولىدۇ.

青绿的草田中，青贮机正挥舞着旋转的刀刃收割苜蓿、青草等做青贮饲料的原料。

www.uyghurkitap.com

青贮饲料的制作主要依靠乳酸菌发酵，在缺氧的情况下，乳酸菌会把植物中的糖分转化为乳酸。

青贮饲料是农场动物，尤其是牛和羊最喜欢的饲料。它并不是由新鲜的青草做成的，而是经过了发酵，不会轻易腐坏变质，更方便大量存储。

سىلوسلاش ماشىنىسى ماشىنىنىڭ ئالدى تەرىپىگە ئورنىتىلغان بولۇپ، ئوت - چۆپلەرنى ئورىدىغان ئۆتكۈر پىچىقىنى ئىشلەتكەندىن باشقا، ئۇنىڭ ئىچىدە يەنە پىچاق بىسى ئورنىتىلغان تىغلىق سىلىندىرمۇ بار.

ئىچكى قىسمىدىكى تىغلىق سىلىندىر ئورۇلغان ئوت - چۆپلەرنى تېخىمۇ ئۇششاقلاپ، سىدلوس ياساشقا قولايلىق يارىتىدۇ.

ياپيېشىل ئوت - چۆپلۈكتە، سىلوسلاش ماشىنىسى ئايلانما تىغىنى ھەرىكەتلەندۈرۈپ، بېدە، ئوت - چۆپ قاتارلىق سىلوس ماتېرىياللىرىنى ئورۇماقتا.

سىلوس ئاساسلىقى سۈت كىسلاتا باكتېرىيەسى ئارقىلىق ئېچىتىپ ياسىلىدۇ، ئوكسىگېن يېتىشمىگەن ئەھۋالدا، سۈت كىسلاتا باكتېرىيەسى ئۈسۈملۈكتىكى قەنت تەركىبىنى سۈت كىسلاتاسىغا ئايلاندۇرىدۇ.

سىلوس دېھقانچىلىق مەيدانىدىكى ھايۋانلار، بولۇپمۇ كالا ۋە قويلار ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان يەم ـ خەشەك. ئۇ يېڭى ئوت ـ چۆپلەردىن ياسالغانلىقى ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى ئېچىتىلغان بولغاچقا، ئاسانلىقچە بۇزۇلۇپ سۈپىتى ئۆزگىرىپ كەتمەيدۇ، كۆپ مىقداردا ساقلاشقا تېخىمۇ قولايلىق.

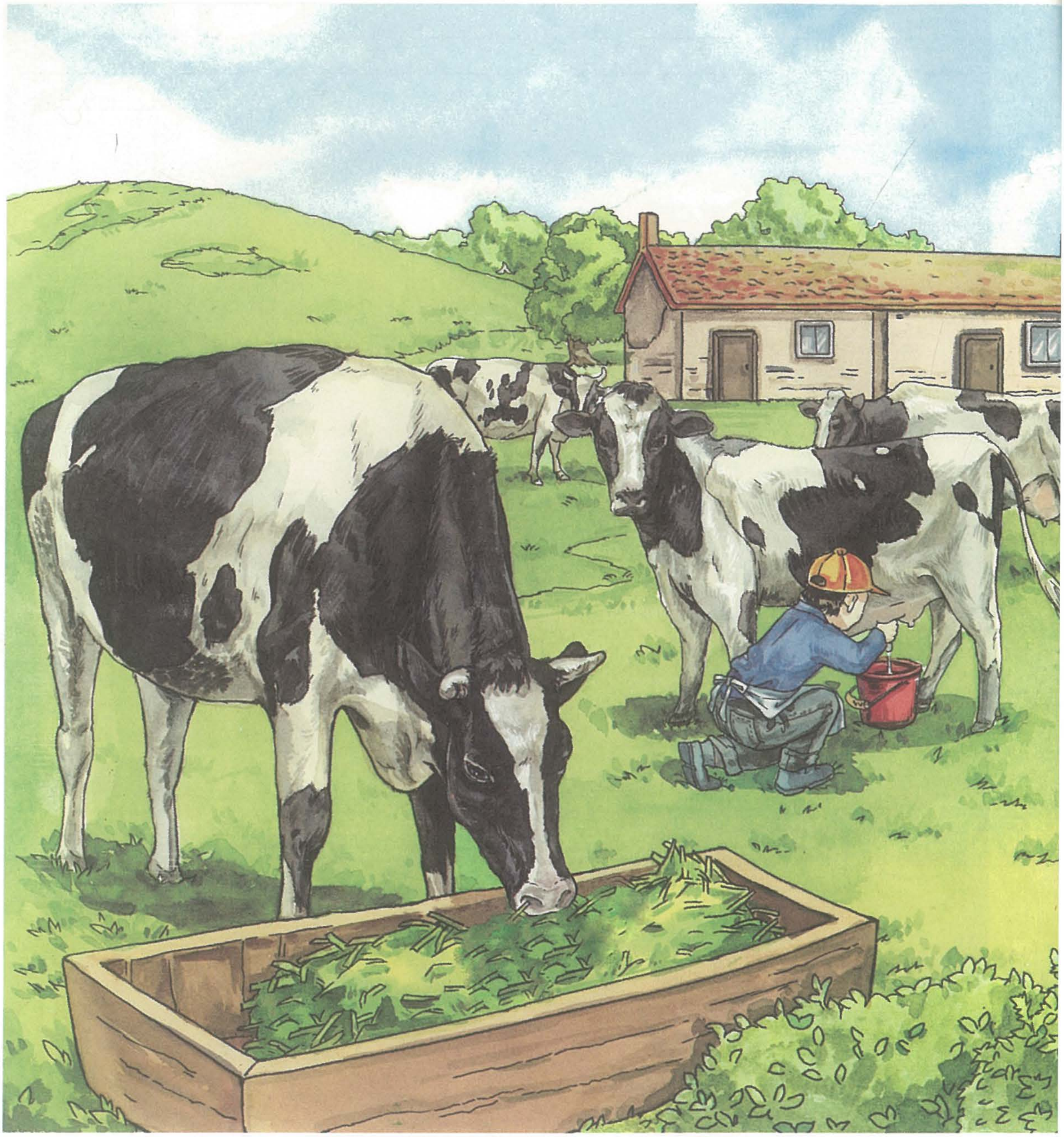

吃饱了青贮饲料的奶牛，产出了非常多的新鲜牛奶！

那怎样把这些新鲜牛奶运送到牛奶加工厂，加工成我们今天在超市中常见的盒装牛奶呢？这就需要牛奶罐车来帮忙啦。

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

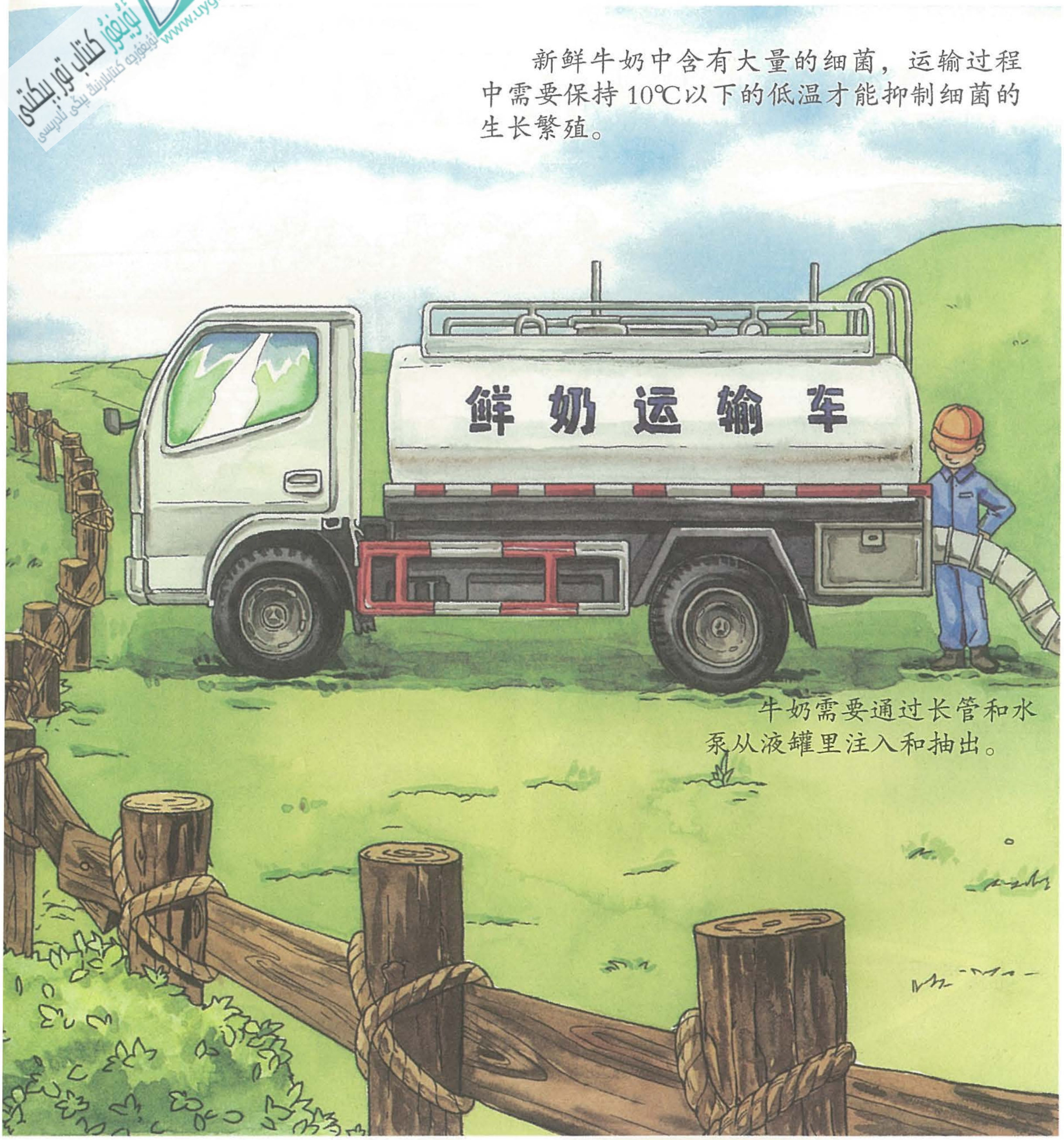

牛奶罐车有装牛奶的长长的罐子，罐体外部和中层有保温层，避免牛奶在不同季节的温度影响下而变质。

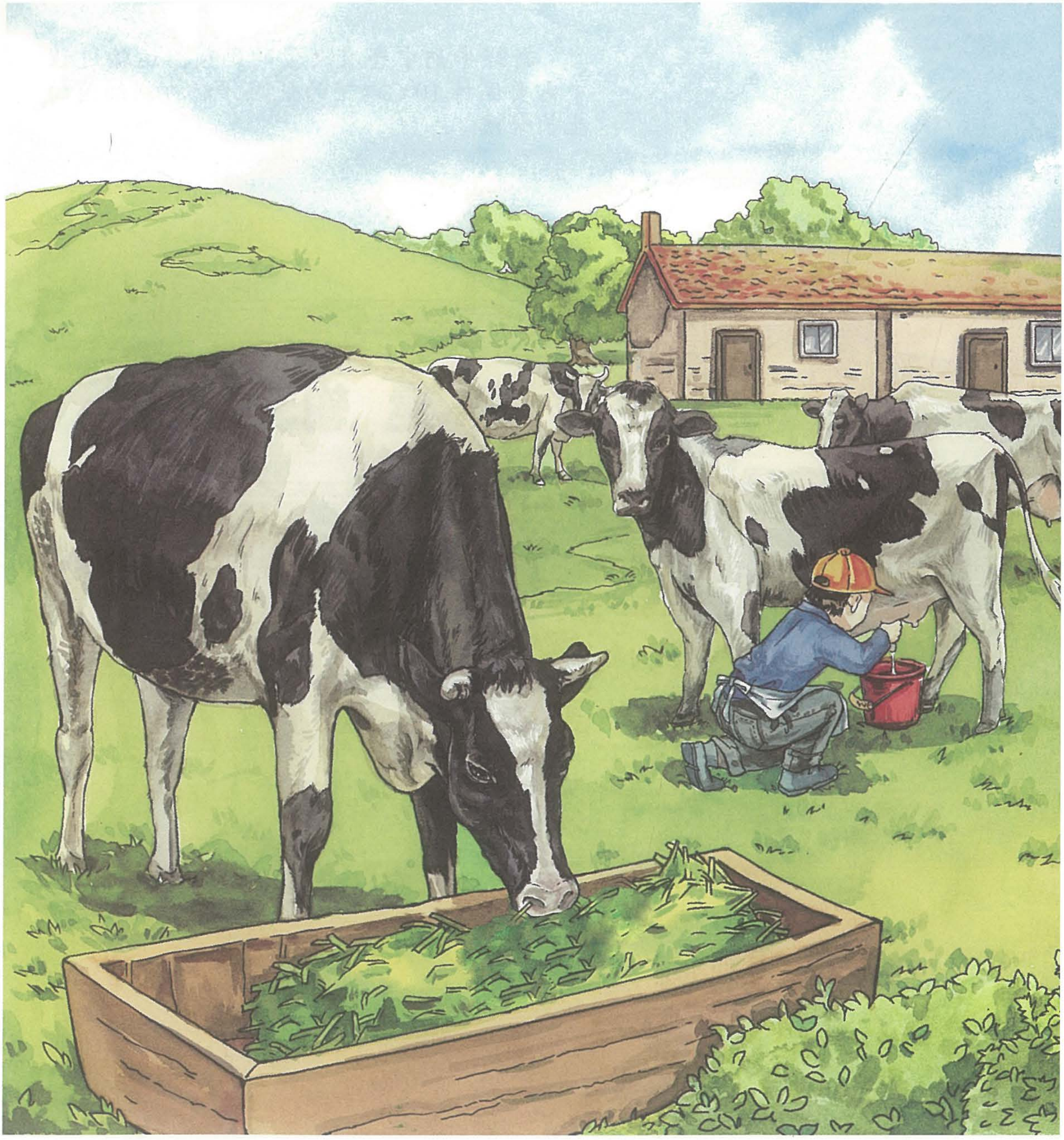

سىلوستا بېقىلغان سۈت كالىسىنىڭ سۈتى ناھايىتى كۆپ بولىدۇ. ئۇنداقتا قانداق قىلىپ بۇ يېڭى سۈتلەرنى سۈت پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتىغا ئاپىرىپ، تاللا بازىرىدا دائىم كۆرىدىغان قۇتىلىق سۈت قىلىپ پىششىقلاپ ئىشلەشكە بولىدۇ؟ بۇ چاغدا سۈت باكىلىق ئاپتوموبىلنىڭ ياردىمىگە موھتاج بولىمىز.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

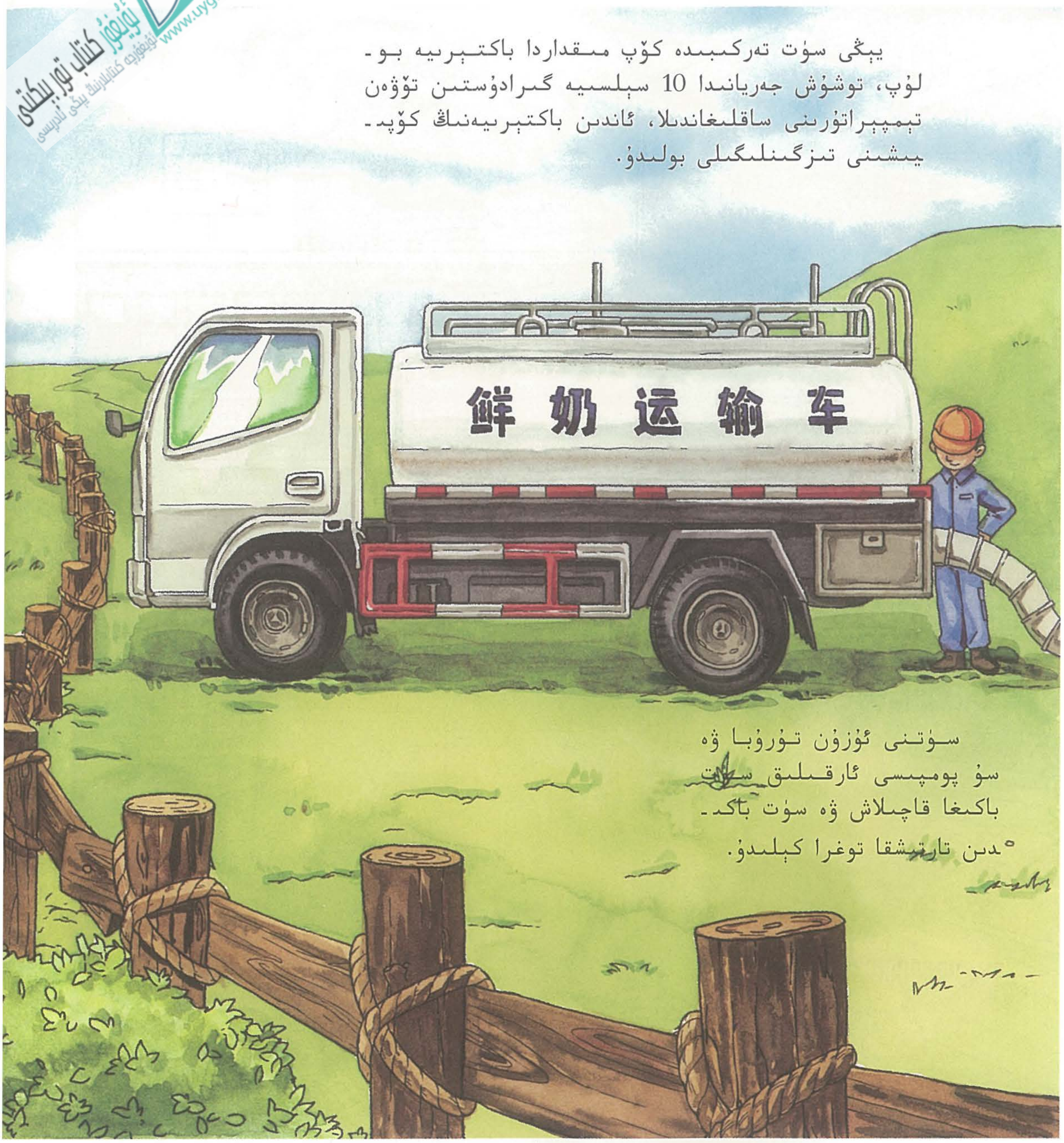

سۈت باكلىق ئاپتوموبىلدا سۈت قاچىلايدىغان ئۈزۈن باك بولىدۇ، باكنىڭ سىرتىدا ۋە ئوتتۇرىسىدا ئىسسىقلىق ساقلاش قەۋىتى بار بولۇپ، ئوخشاش بولمىغان پەسىللەردە تېمپېراتۇرا سەۋەبلىك سۈت سۈپىتىنىڭ ئۆزگىرىپ قېلىشىدىن ساقلايدۇ.

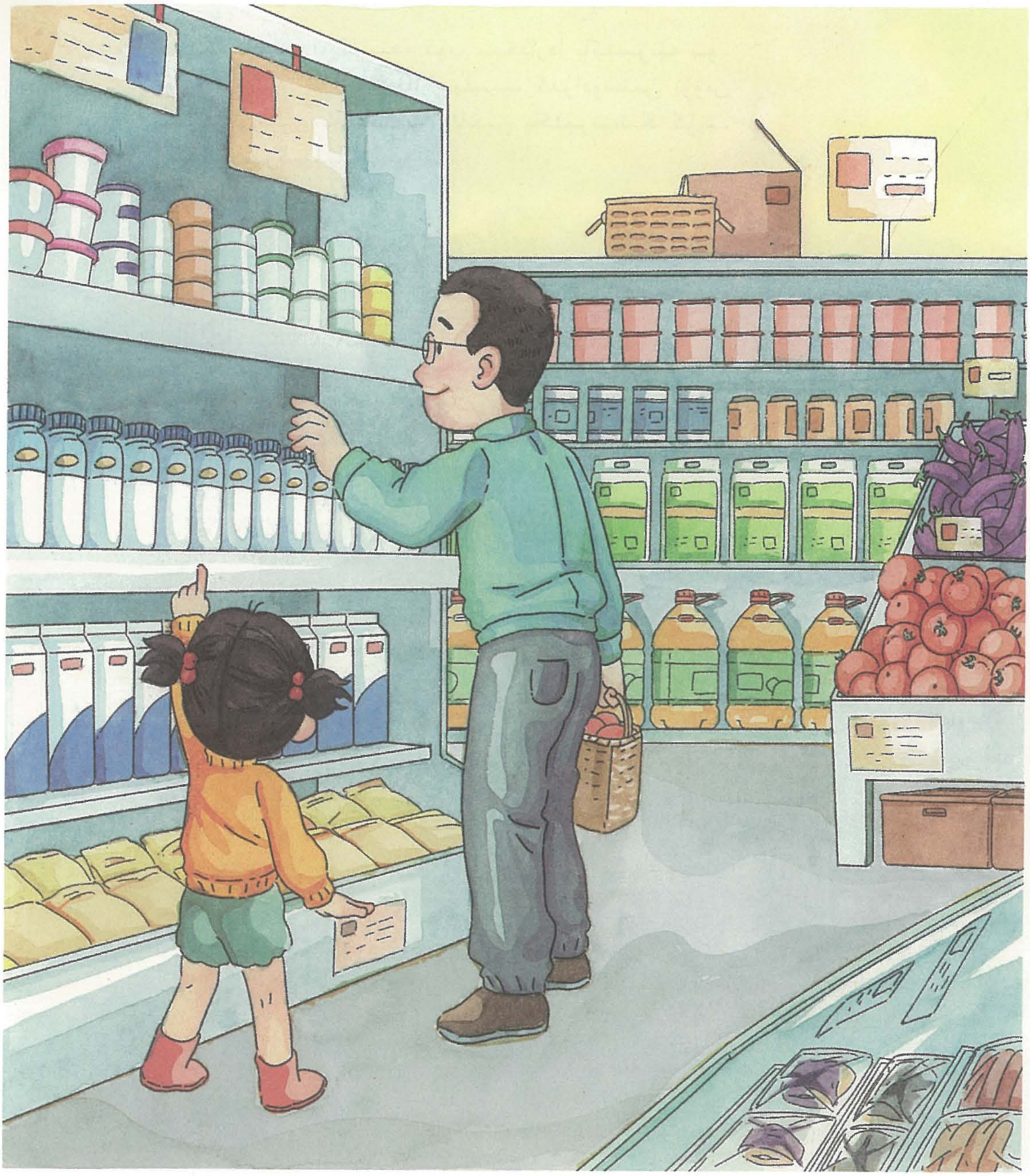

现在我们在超市和市场里常见的米、面、油、水果、肉类，还有牛奶，在生产过程中，都有农业机械的参与。

www.uyghurkitap.com

看！在农田里，在果园里，在动物养殖场，到处都有勤劳的农业机械。

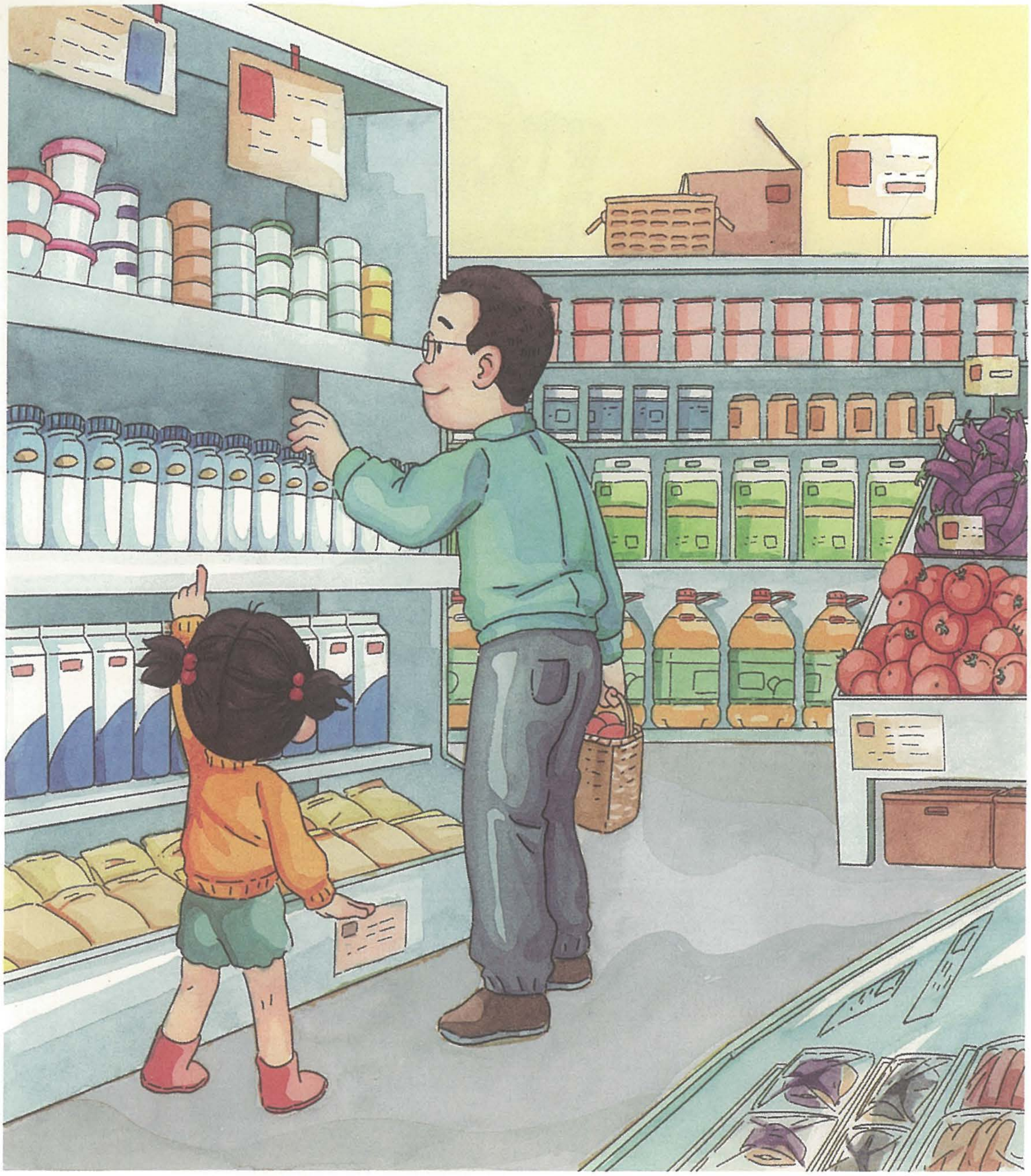

ھازىر بىز تاللا بازارلىرى ۋە بازارلاردا دائىم ئۇچرىتىپ تۇرىدىغان گۈرۈچ، ئۇن، ماي، مېۋە - چېۋە، گۆش، كالا سۈتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش جەريانىغا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى قاتناشقان.

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

قاراڭ! ئېتىز ـ ئېرىقلاردا، باغلاردا ۋە فېرمىلاردا، ھەممىلا يەردە يېزا ئىگىلىك ماشى‑نىلىرىنى كۆرگىلى بولىدۇ.

پىلانلىغۇچى: تاڭ خۇي
مەسئۇل مۇھەررىرلىرى: دۇڭ لەنفاڭ   ئەنەل جېلىل
مەسئۇل كوررېكتورلىرى: كاۋسار نۇرالبېك   رۇقىيە شېرىپ
مۇقاۋا لايىھەلىگۈچىلىرى: ياڭ شياۋتۇڭ   لەندېڭ باللار سىزمىلىرى   خەمىدە سەئىدئالىم
بەت ياسىغۇچى: شىنجاڭ يۈدۈ نەشر مۇلازىمەت شىركىتى

ئەتراپىمىزدىكى ئىلىم - پەن

ئىتىزلىقتىكى ھەمراھلار

(قوش تىل نۇسخىسى)

نەشر قىلغۇچى: شىنجاڭ خەلق باش نەشرىياتى
شىنجاڭ پەن-تېخنىكا نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى يەنئەن يولى 255 - نومۇر
پوچتا نومۇرى: 830049
ساتقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى
باسقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا خۇالۇڭ باسما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
نەشرى: 2021 - يىلى 5 - ئاي 1 - نەشرى
بېسىلىشى: 2021 - يىلى 5 - ئاي 1 - باسمىسى
فورماتى: 787mm×1092mm   1/16
باسما تاۋىقى: 3
كىتاب نومۇرى: ISBN 978-7-5466-4886-6
باھاسى: 20.00 يۈەن

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

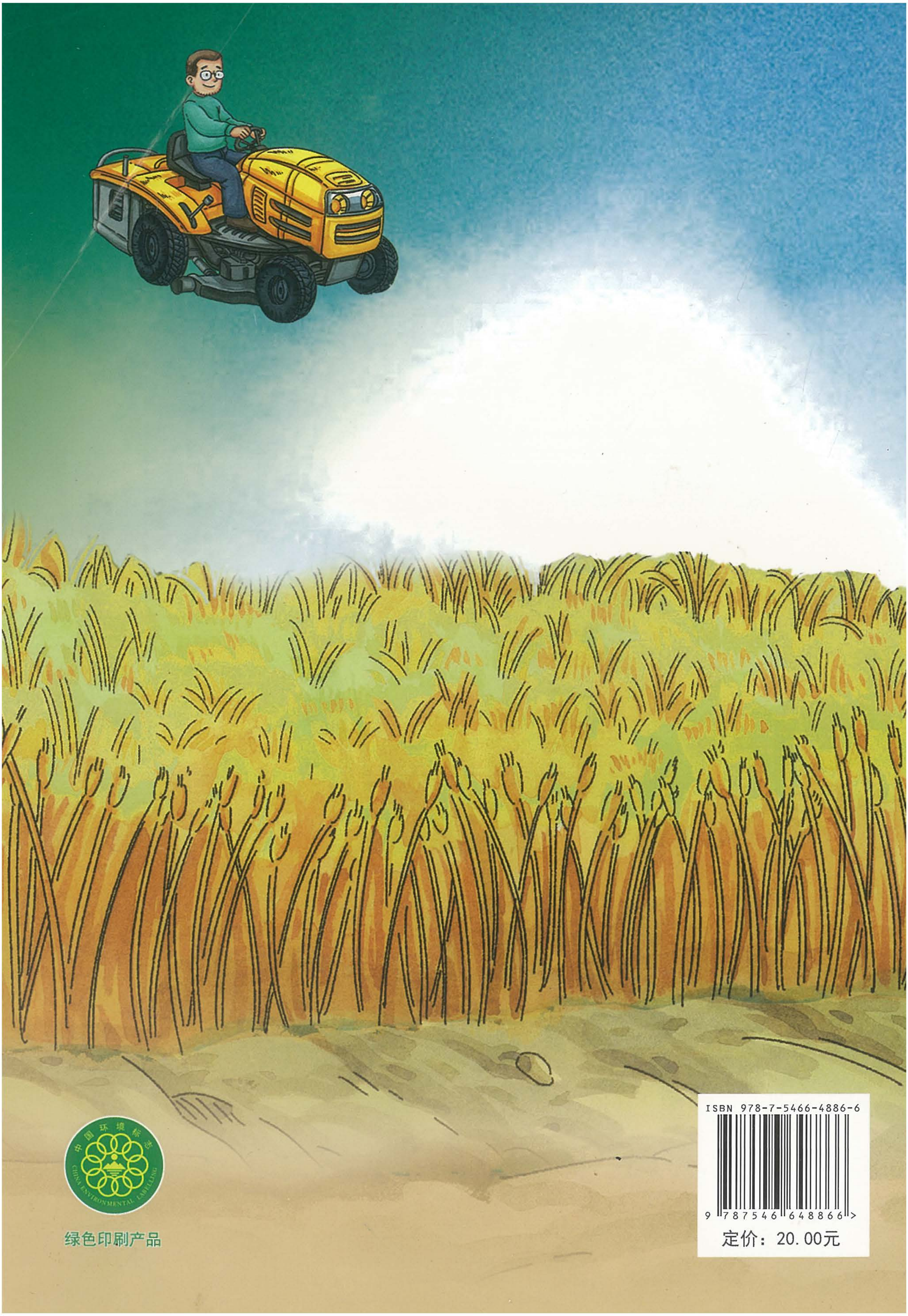

绿色印刷产品

ISBN 978-7-5466-4886-6

9 787546 648866 >

定价：20.00元